PROCEDURYPOSTĘPOWANIA
W SYTUACJACH TRUDNYCH I KRYZYSOWYCH ORAZ
W PRZYPADKU ZAGROŻENIA DZIECI
I MŁODZIEŻY DEMORALIZACJĄ
I PRZESTĘPCZOŚCIĄ

w Publicznej Szkole Podstawowej

im. Marii Skłodowskiej- Curie

w Wysokim Kole

Rok szkolny 2026/2027

Data wprowadzenia: 12.10.2026.

Numer zarządzenia: Nr 22/2026/2027

Spis treści

1. Postanowienia wstępne i zasady wdrożenia 5
2. Podstawy prawne 5
3. Role i odpowiedzialność 7
4. Uniwersalny algorytm pierwszych 60 sekund 8
5. Zasady bezpiecznego zachowania uczniów w szkole 8
6. Zasady zachowania się uczniów przebywających na terenie obiektu szkolnego w czasie trwania zajęć i po ich zakończeniu 9
7. Zasady korzystania z pomieszczeń szkoły, urządzeń i sprzętu szkolnego 10
8. Regulamin boiska szkolnego 10
9. Regulamin postępowania z dzieckiem chorym na cukrzycę 11
10. Procedura postępowania w przypadku konieczności udzielania pierwszej pomocy uczniom 14
    a. Bezdech 16
    b. Usuwanie ciał obcych 17
    c. Sztuczne oddychanie 17
    d. Zatrzymanie czynności serca 17
    e. Masaż serca 18
    f. Sztuczne oddychanie 18
    g. Krwotok 19
    i. Złamanie kości czaszki 19
    j. Złamanie żeber 20
    k. Złamania kończyn 20
    l. Wstrząs pourazowy 20
    m. Omdlenie 21
11. Procedura postępowania w sytuacji nagłego wypadku 21
12. Procedura postępowania w przypadku zasłabnięcia ucznia 22
13. Procedura postępowania w sytuacji podejrzenia o cyberprzemoc na terenie szkoły 22
14. Procedura postępowania w sytuacji dewastacji mienia szkolnego lub prywatnego na terenie szkoły 26
15. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia posiadania przez ucznia środków odurzających lub substancji psychotropowych 28
16. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że na terenie szkoły przebywa uczeń znajdujący się pod wpływem alkoholu lub narkotyków 29
17. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia palenia papierosów lub używania e-papierosa przez ucznia w szkole i jej bezpośrednim sąsiedztwie 30

18. Procedura postępowania w przypadku popełnienia przez ucznia czynu zabronionego/kradzieży 31
19. Procedura postępowania w przypadku stosowania przez ucznia przemocy psychicznej wobec innego ucznia 32
20 . Procedura postępowania w przypadku popełnienia przez ucznia czynu zabronionego/kradzieży 32
22. Procedura postępowania w przypadku prób samobójczych lub samobójstwa ucznia 37
23. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń jest ofiarą przemocy w rodzinie 39
24. Procedura „Niebieskiej Karty” 40
25. Procedura postępowania w przypadku ucznia niedożywionego i zaniedbanego 42
26. Procedura postępowania w przypadku ucznia/ osoby z nożem lub innym ostrym narzędziem 43
27. Procedura postępowania w przypadku groźby ataku w wiadomości lub internecie 44
28. Procedura postępowania w przypadku wtargnięcia agresywnej osoby z zewnątrz 45
29. Procedura postępowania w przypadku ucznia bójki z poważnym ryzykiem obrażeń 46
30. Procedura postępowania w przypadku przemocy rówieśniczej i zastraszania 47
31. Procedura postępowania w przypadku ucznia cyberprzemocy i rozpowszechniania kompromitujących materiałów 47
32. Procedura postępowania w przypadku znalezienia podejrzanego przedmiotu lub pakunku 48
33. Procedura postępowania w przypadku otrzymania informacji o ładunku wybuchowym 49
34. Procedura postępowania w przypadku pożaru i zadymienia 50
35. Procedura postępowania w przypadku alarmu z powietrza i konieczności schronienia 50
36. Procedura postępowania w przypadku ewakuacji nagłej – budynek lub teren 52
37. Procedura postępowania w przypadku potrzeby schronienia w sali – zagrożenie na korytarzu 52
38. Procedura postępowania w przypadku zaginięcia ucznia podczas zajęć lub wycieczki 53
39. Procedura postępowania w przypadku zagrożenia substancją chemiczną lub nieznaną 54
40. Procedura postępowania w przypadku burzy, wichury i gwałtownych zjawisk pogodowych 55
41. Procedura postępowania w przypadku niebezpiecznego zachowania rodzica przy odbiorze dziecka 55
42. Dokumenty do uzupełnienia: 56

a. Karta interwencji kryzysowej – wzór 56
b. Notatka z rozmowy, wsparcie i ochrona danych 57
c. Komunikaty gotowe do dopasowania 58
d. Lista kontrolna wdrożenia i prób 59
e. Przyjęcie dokumentu i bibliografia urzędowa 60

1. Postanowienia wstępne i zasady wdrożenia

Niniejszy wzór obejmuje reakcję pracowników na zdarzenia nagłe. Jest spójny ze Statutem Szkoły, Standardami Ochrony Małoletnich, instrukcją bezpieczeństwa pożarowego, planami ewakuacyjnymi i ustaleniami organu prowadzącego.

1) Czynności poprzedzające wprowadzenie procedur

a. Przeprowadza się przegląd budynku i otoczenia: wejścia, zamki, ciągi ewakuacyjne, strefy bezpieczne, łączność, dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami.

b. Uzgadnia się z Policją i PSP sposób alarmowania oraz bezpieczne zasady ćwiczeń; nie ujawnia się publicznie szczegółowych słabości ochrony budynku.

c. Wyznacza się zastępców dla dyrektora i koordynatora oraz osoby odpowiedzialne za kontakt z rodzicami, dokumentowanie i wsparcie psychologiczne.

d. Wprowadza się konkretne numery telefonów, miejsca zbiórki, sposób powiadamiania i warianty zastępcze komunikacji.

e. Zapewnia się przeszkolenie pracowników, przeprowadza się ćwiczenia dotyczące procedur bez pozorowanej brutalności i bez straszenia uczniów.

f. Po każdej interwencji lub ćwiczeniu dokonuje się przeglądu i odnotowuje wnioski.

Zasada nadrzędna

Żaden zapis procedury nie wymaga od pracownika podejmowania nieuzasadnionego ryzyka. Przy bezpośrednim niebezpieczeństwie w pierwszej kolejności chroni się życie, wzywa pomoc (112) i wykonuje polecenia służb.

Zakres dostosowania do warunków szkoły

- Dzieci młodsze, uczniowie z niepełnosprawnością, ASD, ograniczeniami ruchowymi lub komunikacyjnymi.
- Rozkład budynku, przerwy, świetlica, zajęcia pozaszkolne, wycieczki i transport szkolny.
- Zasady ochrony danych, zachowania poufności i przekazywania informacji.

2. Podstawy prawne

- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe

- W szczególności zadania dyrektora i obowiązek zapewniania bezpieczeństwa uczniom i nauczycielom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę; zakres stosowania sprawdza się w aktualnym tekście ustawy.
- Rozporządzenie MENiS z 31 grudnia 2002 r. w sprawie BHP w szkołach
- Obowiązki organizacyjne dyrektora, bezpieczeństwo pomieszczeń i zajęć, postępowanie w sprawie wypadków. Tekst jednolity: Dz.U. 2020 poz. 1604, ze zmianami, w tym Dz.U. 2024 poz. 933.
- Ustawa z 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich
- Standardy ochrony małoletnich, w tym procedury podejmowania interwencji i obowiązki osób odpowiedzialnych; należy uwzględnić aktualne brzmienie art. 22b–22c.
- Kodeks postępowania karnego i ustawa z 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich

Obowiązki i uprawnienia zależą od charakteru czynu, wieku osoby oraz podstaw prawnych. Nie każdy konflikt stanowi przestępstwo.

WAŻNE: podstawy prawne mają charakter informacyjny. W razie zmiany przepisów albo rozbieżności pierwszeństwo mają aktualne akty prawne i indywidualna ocena sytuacji.

Podstawy prawne – obszary szczególne

- Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej
- Zasady ochrony osób doznających przemocy oraz procedura „Niebieskie Karty" zgodnie z właściwymi regulacjami.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy
- Właściwy tryb działania podmiotów uprawnionych; szkoła stosuje formalne wzory wynikające z rozporządzenia.
- Rozporządzenie UE 2016/679 (RODO) i ustawa o ochronie danych osobowych
- Minimalizacja danych, uprawnienia dostępu, poufność notatek, przekazywanie danych służbom na adekwatnej podstawie.
- Ustawa z 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym; ustawa z 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej

- Kontekst ostrzegania, alarmowania i współpracy z organami; konkretne instrukcje dla szkoły należy dopasować do oficjalnych komunikatów.
- Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. o pomocy psychologiczno-pedagogicznej

Planowanie pomocy i wsparcia uczniów po zdarzeniach kryzysowych, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb.

Źródła urzędowe do weryfikacji aktualizacji

- ISAP / ELI: https://eli.gov.pl
- Portal Ministerstwa Edukacji: https://www.gov.pl/web/edukacja
- Poradnik Bezpieczeństwa: https://www.gov.pl/web/poradnikbezpieczenstwa
- Instrukcje ochrony ludności i PSP: https://www.gov.pl/web/kgpsp

3. Role i odpowiedzialność

Dyrektor / zastępca

Uruchamia tryb kryzysowy, koordynuje działania bezpieczne, zawiadamia odpowiednie podmioty, ustala rzecznika i dalszą organizację pracy.

Pierwszy świadek

Ocena bezpośredniego zagrożenia, ochrona uczniów, wezwanie 112, przekazanie informacji; nie prowadzi samodzielnych działań obezwładniających.

Nauczyciel sprawujący opiekę

Pozostaje przy grupie, stosuje właściwy wariant ewakuacji albo schronienia, sprawdza stan grupy, komunikuje braki.

Sekretariat / dyżurny

W uzgodnieniu z kierującym uruchamia łańcuch powiadomień; nie upublicznia danych osób poszkodowanych.

Psycholog / pedagog

Zabezpiecza wsparcie psychospołeczne, pomaga w kontakcie z rodzinami, planuje opiekę po zdarzeniu.

Pracownik techniczny

Działa w granicach bezpieczeństwa: dostęp do instalacji, kluczy i planów; nie wchodzi do strefy zagrożenia.

Zastępstwa

Koordynator główny: Patrycja Dziuba

Osoba zastępująca: Monika Wawer

Osoba prowadząca listę obecności: Beata Solecka

Osoba do kontaktu z mediami: Sabina Bożek- Mizak

4. Uniwersalny algorytm pierwszych 60 sekund

Rozpoznanie zagrożenia, zapewnienie ochrony, powiadomienie służb i przekazanie informacji

a. Rozpoznaje się sygnały bezpośredniego zagrożenia: przemoc, narzędzie, pożar, utrata przytomności, alarm.

b. Nie należy zbliżać się do sprawcy ani dotykać podejrzanego przedmiotu. Odprowadza się osoby postronne z rejonu ryzyka.

c. Dobiera się bezpieczne działanie: odejście drogą wolną od zagrożenia, schronienie albo pierwsza pomoc, jeżeli warunki na to pozwalają.

d. W razie zagrożenia życia, zdrowia lub bezpieczeństwa niezwłocznie powiadamia się numer alarmowy 112; równolegle zawiadamia się dyrektora, jeżeli jest to bezpieczne.

e. Przekazuje się operatorowi: dokładną lokalizację, rodzaj zdarzenia, liczbę potencjalnych poszkodowanych, znane zagrożenia i swój numer.

f. Po opanowaniu zagrożenia zabezpiecza się informacje i dokumentację.

Przykładowy zakres zgłoszenia na numer alarmowy 112

„Jestem pracownikiem szkoły [nazwa i adres]. W [miejsce] doszło do [fakty, bez interpretacji]. Zagrożonych jest około [liczba] osób. Sprawca/przedmiot znajduje się [ostatnie wiarygodne miejsce]. Numer telefonu [numer].”

Reguła decyzji

Nie każda sytuacja wymaga ewakuacji. Gdy zagrożenie jest na drodze wyjścia, opuszczanie sal może zwiększyć ryzyko. Wybór wariantu zależy od położenia zagrożenia, warunków i poleceń służb.

5. Zasady bezpiecznego zachowania uczniów w szkole

Bezpieczeństwo i higiena

1. Uczniowie mają prawo do:
- Ochrony swego zdrowia i bezpieczeństwa,
- Uzyskania pierwszej pomocy w razie wypadku lub nagłego zachorowania.

2. Uczniowie mają obowiązek:

- przebywać podczas przerw na korytarzu szkolnym.
- podczas przerw zachowywać się spokojnie, nie biegać, nie zagrażać swoim zachowaniem bezpieczeństwu innych, nie wychodzić poza teren szkoły oraz nie wychodzić ze szkoły podczas przerw szkolnych.
- wchodzić do sal lekcyjnych pod opieką nauczyciela,

- o złym samopoczuciu zameldować wychowawcy lub innemu nauczycielowi,

UWAGA

Drzwi wejściowe w szkole są zamykane na klucz w związku z uczącymi się w szkole dziećmi, które posiadają orzeczenie o zagrożeniu niedostosowaniem społecznym i czasem starają się sami opuścić szkołę.

Uczniowie nie mogą:

- zapraszać do szkoły osób obcych,
- nosić biżuterii zagrażającej bezpieczeństwu,
- pić alkoholu, używać środków odurzających, palić tytoniu, e-papierosów, siadać na parapetach, obudowach kaloryferów.
- przynosić do szkoły przedmiotów zagrażających bezpieczeństwu własnemu i innych,
- niszczyć mienia szkoły stanowiącego własność społeczną,(jeśli to zrobią muszą odkupić zniszczony przedmiot lub go naprawić).

6. Zasady zachowania się uczniów przebywających na terenie obiektu szkolnego w czasie trwania zajęć i po ich zakończeniu

1) Uczeń może przebywać na terenie obiektu szkoły w czasie trwania zajęć szkolnych
2) W czasie przerw między lekcjami uczniowie mają obowiązek przebywać na korytarzach szkolnych pod opieką nauczyciela dyżurującego.
3) W czasie od rozpoczęcia zajęć do ich zakończenia uczeń nie może opuszczać terenu szkoły.
4) Uczniowie nie uczęszczający na lekcje powinni przebywać w świetlicy szkolnej.
5) Jeżeli zajęcia edukacyjne wymagają opuszczenia terenu szkoły uczniowie wychodzą na zewnątrz pod opieką prowadzącego zajęcia nauczyciela. Nigdy sami.
6) Na wycieczce szkolnej uczeń stosuje się do Statutu Szkoły i godnie ją reprezentuje.
7) Wszystkie imprezy organizowane na terenie szkoły po zakończeniu zajęć lekcyjnych mogą odbywać się jedynie za pozwoleniem dyrektora szkoły.
8) Zabrania się wnoszenia na teren szkoły papierosów i innych używek, niebezpiecznych przedmiotów, substancji łatwopalnych oraz leków (uwaga: leki mogą być używane tylko w przypadku pisemnej informacji rodziców o konieczności ich stosowania).
9) Uczniowie zobowiązani są do poszanowania majątku szkolnego i dbania o czystość i estetykę pomieszczeń oraz terenów wokół szkoły, utrzymania czystości i higieny w sanitariatach.
10) Dla zachowania bezpieczeństwa w czasie przerw obowiązuje zakaz biegania na korytarzach szkolnych.
11) W przypadku zagrożenia pożarowego i ogłoszenia akcji ewakuacyjnej uczniowie zobowiązani są zachować spokój i podporządkować się poleceniom nauczyciela lub kierującego akcją ewakuacyjną.

12) W czasie zajęć lekcyjnych oraz przerw obowiązuje bezwzględny zakaz korzystania z telefonów komórkowych. Przyniesione telefony zostawiamy w szafkach. Telefonu można używać za pozwoleniem nauczyciela. Wyjątek stanowi uczeń chory na chorobę przewlekłą.
13) Podczas lekcji obowiązuje zakaz konsumowania posiłków i picia napojów. Wyjątek stanowi uczeń chory na chorobę przewlekłą.

7. Zasady korzystania z pomieszczeń szkoły, urządzeń i sprzętu szkolnego

1) Uczeń może korzystać ze wszystkich pomieszczeń szkolnych z wyjątkiem pomieszczeń gospodarczych oraz ze sprzętu szkolnego i pomocy naukowych za wiedzą i zgodą a także pod nadzorem wychowawcy lub nauczyciela prowadzącego zajęcia.
2) Zasady przebywania w pomieszczeniach biblioteki, świetlicy, stołówki i pracowni szkolnych oraz zasad korzystania ze sprzętu i wyposażenia tych pomieszczeń podane są w odrębnych regulaminach.
3) Uczniowie zobowiązani są do szanowania i dbania o powierzone im mienie szkolne, przyznane im szafki szkolne, pomoce naukowe i sprzęt służący wszystkim uczniom i pracownikom szkoły i używanie go zgodnie z przeznaczeniem i zachowaniem zasad bezpieczeństwa.
4) W przypadku nieumyślnego uszkodzenia lub zniszczenia mienia szkolnego uczeń zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić o tym fakcie nauczyciela. Powstałą szkodę rodzice lub prawni opiekunowie ucznia zobowiązani są do jej niezwłocznego naprawienia lub odkupienia.
5) Uczniowie mają obowiązek zmienić obuwie na szkolne zaraz po wejściu do szkoły – buty przechowywane są w szafkach. Ubranie wierzchnie pozostawiają w szafkach ubraniowych.
6) Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za rzeczy wartościowe przynoszone do szkoły (telefony, pieniądze, markowe ciuchy, tablety, itp.)

8. Regulamin boiska szkolnego

1. Na boisku szkolnym mogą przebywać wyłącznie uczniowie, którzy aktualnie mają lekcje wychowania fizycznego lub inne zajęcia z nauczycielem.
2. Obowiązuje zmiana obuwia i strój sportowy.
3. Po dzwonku na lekcję uczniowie wychodzą na boisko szkolne tylko pod opieką nauczyciela.
4. Zabrania się uczniom wchodzenia do magazynu sportowego bez nauczyciela.

5. Każdy wypadek mający miejsce na boisku podczas przerwy i w czasie lekcji uczeń ma obowiązek zgłosić nauczycielowi.

9. Regulamin postępowania z dzieckiem chorym na cukrzycę

Cukrzyca to „grupa chorób metabolicznych charakteryzujących się hiperglikemią (wysoki poziom glukozy we krwi), wynikającą z defektu wydzielania i/lub działania insuliny (jedyny hormon powodujący obniżenie poziomu glukozy we krwi).

Ostre powikłania cukrzycy, czyli kiedy trzeba działać szybko i sprawnie:

HIPOGLIKEMIA (niedocukrzenie) Jest to niebezpieczna sytuacja, która wymaga natychmiastowego działania. Niedocukrzenie to krytyczny spadek poziomu glukozy we krwi, który stwarza realne zagrożenie dla organizmu. O hipoglikemii mówimy wtedy, gdy poziom cukru we krwi spadnie poniżej 60 mg/dl.

Objawy hipoglikemii

- bladość skóry,
- nadmierna potliwość,
- drżenie rąk,
- ból głowy,
- ból brzucha,
- tachykardia (szybkie bicie serca),
- uczucie silnego głodu/wstręt do jedzenia,
- osłabienie,
- zmęczenie,
- problemy z koncentracją, niemożność skupienia się i zapamiętania,
- chwiejność emocjonalna, nadpobudliwość, niepokój,
- nietypowe dla dziecka zachowanie / nagła zmiana nastroju,
- napady agresji lub wesołkowatości przypominające stan upojenia alkoholowego,
- ziewanie/senność,
- zaburzenia mowy, widzenia i równowagi,
- zmiana charakteru pisma,
- dziecko staje się niegrzeczny, a nawet agresywny,
- dziecko nielogicznie odpowiada na zadawane pytania,
- kontakt dziecka z otoczeniem jest utrudniony lub uczeń traci przytomność (śpiączka),
- drgawki. **Pamiętaj!**

Zapytaj rodziców dziecka chorego na cukrzycę typu 1, o najczęściej występujące u niej/niego objawy hipoglikemii.

JAK POSTĘPOWAĆ PRZY PODEJRZENIU HIPOGLIKEMII

Po pierwsze nie wpadnij w panikę i nie zostaw dziecka samego!

Hipoglikemia lekka (dziecko jest przytomne, w pełnym kontakcie, współpracuje z nami, spełnia polecenia).

- oznaczyć glikemię na glukometrze (potwierdzić niedocukrzenie),
- podać węglowodany proste: 5 — 15 gramów (najszybciej poziom cukru we krwi podniesie: 1 szklanki coca-coli lub soku owocowego, 3 kostki cukru rozpuszczone w 1 szklanki wody lub herbaty, glukoza w tabletkach lub w płynie, miód) — to bardzo ważne, gdyż rozpuszczona glukoza zacznie się wchłaniać już ze śluzówki jamy ustnej i szybko podniesie poziom glukozy we krwi.
- zawsze należy ponownie oznaczyć glikemię po 10 — 15 minutach, aby upewnić się, że nasze działania były skuteczne i poziom glikemii podnosi się. Jeżeli wartości glikemii się podnoszą, można dziecku podać kanapkę (węglowodany złożone) lub przyspieszyć spożycie planowanego na później posiłku oraz ograniczyć aktywność fizyczną.
- zawsze należy dążyć do ustalenia przyczyny niedocukrzenia.

Hipoglikemia średnio-ciężka (dziecko ma częściowe zaburzenia świadomości, pozostaje w ograniczonym kontakcie z nami). W tym stanie bezwzględnie konieczna jest pomoc osoby drugiej. Postępowanie podobne do opisanego wyżej:

- oznaczyć glikemię (potwierdzić niedocukrzenie). Jeżeli jesteś pewny, że dziecko może połykać

— podaj dziecku do picia płyn o dużym stężeniu cukru np. 3 — 5 kostek cukru rozpuszczone w 1 szklanki wody, coca-cola, sok owocowy.

- jeżeli dziecko nie może połykać — postępuj tak jak w przypadku hipoglikemii ciężkiej — patrz niżej.

Hipoglikemia ciężka (dziecko jest nieprzytomne, nie ma nim żadnego kontaktu, nie reaguje na żadne bodźce, może mieć drgawki).

Dziecku, które jest nieprzytomne NIE WOLNO PODAWAĆ NICZEGO DO PICIA ANI DO JEDZENIA DO UST! (istnieje ryzyko, że się zachłyśnie lub udusi).

Co należy zrobić:

- ułożyć dziecko na boku,

- wstrzyknąć domięśniowo glukagon (patrz niżej). Zastrzyk z glukagonem może podać pielęgniarka szkolna, ale możesz to zrobić sam – jest to zastrzyk ratujący życie,
- **WEZWAĆ POGOTOWIE RATUNKOWE,**
- skontaktować się z rodzicami dziecka,
- po podaniu glukagonu dziecko powinno odzyskać przytomność po kilkunastu minutach.

Glukagon to hormon wytwarzany u każdego człowieka w komórkach alfa w trzustce. Przeciwnie do insuliny, w wyniku jego działania dochodzi do wzrostu stężenie glukozy we krwi,

- dopiero, gdy dziecko odzyska przytomność i będzie w dobrym kontakcie można mu podać węglowodany doustnie (sok, coca-cola, tabletka glukozy).

Pamiętaj!

Jeżeli dziecko z cukrzycą zostanie znalezione nieprzytomne — z niewiadomych przyczyn — należy zawsze podejrzewać, że ma ciężkie niedocukrzenie i postępować jak opisano powyżej!

Dziecko nie może podejmować wysiłku fizycznego, dopóki wszystkie objawy hipoglikemii nie ustąpią.

HIPERGLIKEMIA (wysoki poziom glukozy we krwi)

Jest to druga z niebezpiecznych sytuacji dotyczących leczenia dziecka z cukrzycą typu 1. Bardzo wysoki poziom glukozy we krwi utrzymujący się przez dłuższy czas, może doprowadzić do rozwoju kwasicy cukrzycowej, która jest stanem bezpośredniego zagrożenia życia.

Objawy hiperglikemii

- wzmożone pragnienie (polidypsja) oraz potrzeba częstego oddawania moczu (poliuria),
- rozdrażnienie, zaburzenia koncentracji,
- złe samopoczucie, osłabienie, przygnębienie, apatia.

Jeśli do ww. objawów dołączą:

- ból głowy,
- ból brzucha,
- nudności i wymioty,
- ciężki oddech (tzw. „oddech kwasiczy"), może to świadczyć o rozwoju kwasicy cukrzycowej.

Należy wtedy bezzwłocznie:

- zbadać poziom glukozy na glukometrze,
- sprawdzić czy w moczu obecna jest glukoza i ciała ketonowe,
- skontaktować się z pielęgniarką oraz rodzicami.

CO ROBIĆ PODCZAS HIPERGLIKEMII

W przypadku znacznej hiperglikemii ważne są trzy elementy: podanie insuliny, uzupełnianie płynów oraz samokontrola.

Insulina

- Jeśli poziom glukozy we krwi wynosi więcej niż 250 mg% uczeń powinien otrzymać dodatkową

dawkę insuliny, tak zwaną dawkę korekcyjną, w celu obniżenia zbyt wysokiego poziomu glukozy.

- Ilość insuliny, którą należy podać w celu obniżenia poziomu glukozy jest indywidualna dla każdego chorego dziecka.
- Rodzice powinni przekazać Wychowawcy pisemną informację na ten temat.
- Sposób podania insuliny jest zależny od metody leczenia.
- Dziecko leczone przy pomocy wstrzykiwaczy — poda insulinę penem (podskórna iniekcja), dziecko leczone przy pomocy pompy — poda insulinę poprzez wciśnięcie odpowiednich przycisków znajdujących się na pompie.
- Małe dzieci wymagają wtedy szczególnej kontroli, sprawdzenia czy wprowadziły odpowiednią dawkę insuliny!

Uzupełnianie płynów i samokontrola

- Dziecko powinno dużo pić (ilość płynów zależy od wieku!), przeciętnie 1 litr w okresie 1,5-2 godzin. Najlepszym płynem jest niegazowana woda mineralna.
- Należy także zbadać mocz na obecność cukromoczu i ketonurii.
- Po okresie około 1 godziny od podania korekcyjnej dawki insuliny należy dokonać kontrolnego pomiaru glikemii (stężenie glukozy powinno zacząć się obniżać).
- W razie stwierdzenia hiperglikemii dziecko nie powinno jeść, dopóki poziom glikemii nie obniży się (na skutek podanej dawki korekcyjnej).

W KAŻDYM Z WYŻEJ WYMIENIONYCH PRZYPADKÓW ZAWSZE WZYWAMY POGOTOWIE RATUNKOWE I ZAWIADAMIAMY RODZICÓW DZIECKA.

10. Procedura postępowania w przypadku konieczności udzielania pierwszej pomocy uczniom

Cel procedury

Przeżycie osób poszkodowanych po wypadkach zależy od jak najszybszego udzielenia pomocy medycznej i właściwej organizacji transportu do szpitala. Stosowanie tej pomocy wymagane jest w przypadku, gdy u poszkodowanego występują:

- zaburzenia w oddychaniu (bezdech),
- zatrzymanie krążenia,
- krwotok,
- wstrząs pourazowy.

Procedura ma na celu zapewnienie właściwej opieki dziecku poprzez udzielenie pierwszej pomocy przedlekarskiej w stanie nagłego zagrożenia zdrowia lub życia wychowanka szkoły.

Zakres procedury

Procedura dotyczy zasad i zakresu podejmowanych czynności w celu ratowania życia ucznia przed wezwaniem i pojawieniem się fachowej pomocy medycznej.

Pierwsza pomoc przedlekarska to pomoc w stanie nagłego zagrożenia zdrowia lub życia ucznia szkoły.

Pierwsza pomoc przedlekarska polega przede wszystkim na wezwaniu pogotowia ratunkowego oraz wykonaniu czynności podejmowanych w celu ratowania osoby w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego, w tym również z wykorzystaniem wyrobów medycznych oraz produktów leczniczych wydawanych bez przepisu lekarza dopuszczonych do obrotu w Polsce.

Instrukcja udzielania pierwszej pomocy

Przy udzielaniu pierwszej pomocy ratownik, pomimo zdenerwowania, powinien w miarę możliwości wykazać się opanowaniem i zdrowym rozsądkiem, gdyż jest to podstawą skuteczności i sprawności jego działania. W miarę możliwości do udzielenia pierwszej pomocy wzywa się pracownika szkoły przeszkolonego w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej.

Pierwszą czynnością przed przystąpieniem do pomocy poszkodowanemu jest zabezpieczenie miejsca wypadku przed ewentualnymi dalszymi zagrożeniami, np. wyłączenie urządzeń elektrycznych.

Następną czynnością jest dokonanie oceny stanu poszkodowanego, czy zachował on przytomność i jaki jest stan wydajności jego układów krążenia i oddychania. Prawidłowa ocena tego stanu jest podstawą do dalszych działań związanych z pierwszą pomocą. Takimi działaniami mogą być:

- podjęcie sztucznego oddychania,
- zewnętrzny masaż serca,
- zatamowanie krwotoku,
- ułożenie poszkodowanego w pozycji bocznej ustalonej,
- zabezpieczenie poszkodowanego przed pogłębieniem wstrząsu,
- wezwanie pogotowia ratunkowego.

Udzielenie pierwszej pomocy należy kontynuować do czasu przybycia fachowego personelu medycznego.

Podanie jakiegokolwiek doustnego środka farmakologicznego jest dopuszczalne tylko i wyłącznie po konsultacji z rodzicem (opiekunem prawnym) dziecka lub lekarzem.

W sytuacji gdy pierwszej pomocy przedlekarskiej udziela nauczyciel prowadzący w tym samym czasie zajęcia dydaktyczno-wychowawcze z grupą, jest on zobowiązany do ustalenia opiekuna dla pozostałych uczniów.

W razie urazów (skaleczenia, otarcia, zasinienia) niewymagających udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej i niepowodujących stanu nagłego zagrożenia zdrowia lub życia wychowanka szkoły nauczyciel, za zgodą rodzica, może dokonać niezbędnych czynności mających na celu pomoc uczniowi.

O każdym przypadku wystąpienia urazu nauczyciel będący świadkiem zdarzenia lub nauczyciel, pod którego opieką dziecko się znajduje, powiadamia w dniu zdarzenia rodziców (opiekunów prawnych) ucznia oraz dyrektora szkoły.

Uraz nie stanowi wypadku.

a. Bezdech

W przypadku, kiedy pierwszy wystąpi zanik czynności oddychania, krążenie może trwać jeszcze przez krótki czas, ale jest ono wówczas mniej wydajne i dochodzi do jego zatrzymania.
Brak czynności oddechowej zwany jest bezdechem. Może on wystąpić przy uszkodzeniach mózgu, górnych czynności oddechowych lub ich niedrożności. W większości przypadków przywrócenia dokonuje się, stosując proste czynności pod warunkiem natychmiastowego ich podjęcia.

Bezdech u poszkodowanego rozpoznajemy przez:

- brak ruchów oddechowych klatki piersiowej oraz
- niemożność wyczucia na własnym policzku wydychanego przez poszkodowanego powietrza.

Wówczas przystępujemy do udrożnienia dróg oddechowych i sztucznego oddychania.

Niedrożność dróg oddechowych w przypadku blokowania ich przez język stosunkowo łatwo usuwa się poprzez odchylenie głowy poszkodowanego do tyłu. Czynność tę wykonujemy:

- kładąc jedną rękę pod szyję poszkodowanego i jednocześnie układając drugą na jego czole, następnie,
- zachowując ostrożność, odchylamy jego głowę maksymalnie do tyłu.

W przypadku, kiedy zachodzi podejrzenie uszkodzenia kręgosłupa, zatkane językiem drogi oddechowe udrażniamy poprzez uniesienie żuchwy lub wyciągnięcie języka. Żuchwę można unieść, wysuwając ją w kierunku pionowym u poszkodowanego leżącego na wznak, poprzez naciskanie do przodu oboma kciukami kątów żuchwy. Wysunięcie żuchwy można uzyskać również przez pociągnięcie za dolne zęby, tak by wysunęły się przed zęby górne. Jeżeli omówione metody nie powodują udrożnienia dróg oddechowych, należy dokonać tego poprzez wyciągnięcie języka. Po rozwarciu szczęki poszkodowanego należy uchwycić język w palce wskazujący i kciuk, a następnie wyciągnąć go na brodę.

b. Usuwanie ciał obcych

Ciało obce z ust i gardła usuwa się poprzez przewrócenie poszkodowanego na bok i otworzenie jego ust.

c. Sztuczne oddychanie

Po upewnieniu się, że drogi oddechowe u poszkodowanego są drożne, można przystąpić do przywracania oddechu. Najskuteczniejszą i stosunkowo najprostszą metodą jest sztuczne oddychanie „usta–usta". Stosowanie tej metody polega na tym, że ratujący wdmuchuje swoje powietrze wydechowe bezpośrednio do ust ratowanego. Po przechyleniu głowy poszkodowanego do tyłu i zatkaniu jego nosa ratujący powinien wykonać głęboki wdech i wdmuchiwać powietrze bezpośrednio do ust poszkodowanego. Unoszenie się ściany klatki piersiowej ratowanego świadczy o skuteczności sztucznego oddechu. Odjęcie ust od ratowanego umożliwia bierny wydech. Ratujący powinien upewnić się, że w czasie wydechu powietrze wydostaje się na zewnątrz, wówczas czynności ratujące życie są skuteczne.

Czynności wdmuchiwania powietrza do płuc wykonuje się z częstotliwością od 16 do 20 razy na minutę do czasu powrotu samoistnego wydolnego oddechu lub przejęcia poszkodowanego przez personel karetki reanimacyjnej. Wskazane jest stosowanie maski reanimacyjnej, umożliwiającej zatkanie nosa, co ułatwia prowadzenie sztucznego oddychania. Zapewnia ona również brak kontaktu ratownika z ustami poszkodowanego.

Po odzyskaniu przez poszkodowanego własnego oddechu należy ułożyć go w pozycji bocznej ustalonej.

d. Zatrzymanie czynności serca

Zatrzymanie czynności serca równoznaczne jest z zatrzymaniem krążenia krwi w ustroju poszkodowanego.

Objawy:

- nagła utrata przytomności i po kilku sekundach bezdech,
- brak tętna na dużych tętnicach w okolicy szyi i pachwin; należy zauważyć, że brak tętna w tętnicach promieniowych nie musi świadczyć o zatrzymaniu krążenia,
- źrenice poszkodowanego przestają reagować na światło,
- skóra przyjmuje blado-siną barwę.

Zatrzymanie krążenia krwi wymaga natychmiastowego przystąpienia do masażu zewnętrznego i równocześnie sztucznego oddychania. Upewniwszy się, że krążenie krwi rzeczywiście ustało, niezwłocznie przystępujemy do czynności ratujących życie.

e. Masaż serca

Masaż serca zewnętrzny polega na tym, że ratujący uciska rytmicznie mostek ratowanego w kierunku kręgosłupa, kiedy ten leży na plecach. Na skutek tych działań serce leżące pomiędzy mostkiem a kręgosłupem zostaje uciśnięte, co powoduje mechaniczne wyciśnięcie krwi z komór małego i dużego krążenia. Odjęcie nacisku na klatkę piersiową pozwala na powtórne odkształcenie się ściany klatki piersiowej, co pozwala komorom serca na napełnienie się krwią. Cały cykl powtarza się przy następnym ucisku mostka i jego zwolnieniu.

Skuteczny masaż jest wykonywany przy prędkości 80 uciśnięć na minutę. Przy wykonywaniu masażu poszkodowany powinien leżeć na plecach. Na mostek należy uciskać silnie, szybko, krótko, a nadgarstki powinny być ułożone jeden na drugim. Uciskać należy w miejscu środkowej linii ciała, tuż poniżej połowy długości mostka.

f. Sztuczne oddychanie

Aby zapewnić skuteczność masażu serca, należy połączyć go ze sztucznym oddychaniem. W przypadku akcji prowadzonej przez jednego ratującego musi on wykonać zarówno sztuczne oddychanie, jak i masaż serca, w następujący sposób:

- po każdych 2 wdmuchnięciach wykonuje się 30 uciśnięć,
- liczba sztucznych oddechów powinna wynosić 16–20 na minutę.

W przypadku, kiedy jest dwóch ratowników, ratowanie jest łatwiejsze, gdyż wówczas jeden ratownik wykonuje sztuczne oddychanie, a drugi masaż zewnętrzny serca. Osoba prowadząca sztuczne oddychanie powinna wdmuchiwać powietrze 2 razy na 30 uciśnięć mostka. Wyczuwalne tętno w tętnicach szyjnych lub udowych, a także obwodowych świadczy o powrocie czynność serca. Badanie tętna na tętnicach szyjnych powinno być prowadzone dokładnie i w miarę krótko, tak by nie zakłócało swobodnego przepływu krwi do mózgu.

W przypadku, kiedy u poszkodowanego powrócą podstawowe funkcje życiowe, układamy go w pozycji bocznej ustalonej.

g. Krwotok

W przypadku wystąpienia krwotoku u poszkodowanego, tj. utraty dużej ilości krwi (tzn. około
1,5–2 litrów), wystąpią następujące objawy:

- bladość powłok ciała,
- przyspieszenie tętna,
- spadek ciśnienia krwi,
- ogólne osłabienie,
- szum w uszach,
- zimny pot,
- „mroczki" przed oczyma,
- niepokój,
- utrata przytomności, poprzedzająca zgon.

h. Tamowanie krwotoku

Zatamowanie krwotoku na miejscu wypadku jest czynnością ratującą życie. Zatamować krwotok można poprzez:

- uniesienie kończyny,
- ucisk ręczny w miejscu wypływu krwi,
- założenie opatrunku uciskowego.

Uniesienie kończyny stosowane jest przy mniejszych krwotokach. Przy większych stosujemy ucisk ręczny, jednak dobrze jest uciskać ranę, przykrywając ją gazą opatrunkową. Na krwawiącą ranę stosujemy opatrunek uciskowy. Opatrunek taki składa się z czystego opatrunku osłaniającego, który uciska się wałkiem ze zwiniętego bandaża, ligniny, waty itp. mocowanego opaską dociskającą. Zdarza się jednak, że mimo opatrunku rana krwawi nadal. W takim przypadku nie należy zdejmować opatrunku, lecz dołożyć waty, ligniny itp. i ucisnąć go silniej drugą opaską.

i. Złamanie kości czaszki

Może nastąpić na skutek upadku na głowę lub uderzenia w głowę. Poszkodowany jest nieprzytomny, krwawi z uszu i ust. Należy zrobić zimny okład na głowę, zapewnić spokój i skierować do szpitala. Złamanie kręgosłupa – silny ból w kręgosłupie, sztywność karku lub w stopach. Nie przemieszczać chorego. Wezwać pomoc instytucjonalną. Złamanie i zwichnięcie obojczyka objawia się bólem i znacznym obrzękiem w okolicach obojczyka. Włożyć do dołu pachowego zwitek waty, zgiąć rękę pod kątem prostym, zawiesić na temblaku zrobionym z chustki i na uszkodzone miejsce nałożyć zimny okład.

j. Złamanie żeber

Objawia się silnym bólem przy oddychaniu, kaszlu, kichaniu i przy ruchach. Mocno obandażować klatkę piersiową lub dobrze ściągnąć ręcznikiem podczas wydechu. W przypadku stłuczenia lub zwichnięcia stosować zimne okłady z wody i mocno zabandażować. Miejsca stłuczonego nie jodynować, rozcierać lub smarować maściami.

k. Złamania kończyn

W przypadku ręki należy ją unieruchomić za pomocą deski lub szyny tak, aby dwa sąsiadujące stawy uległy unieruchomieniu, zawiesić na temblaku i przymocować do tułowia. Przy złamaniu i zwichnięciu palców u rąk należy przymocować deseczkę na szerokość dłoni, zabandażować. Długość deseczki powinna być od końca palców do przedramienia. Złamanie kończyn dolnych – należy unieruchomić na desce od długości pięty, by zachodziła poza miednicę, i przymocować do tułowia.

Nie należy zmieniać ułożenia kończyny ani nie próbować nastawiać złamania. Unieruchomić kończynę w jej aktualnym położeniu. Przy złamaniu otwartym nie wolno dotykać wystających odłamów kostnych – łatwo ulegają zakażeniu.

l. Wstrząs pourazowy

Objawy wstrząsu:

- szybko słabnące, nawet niewyczuwalne tętno,
- bladość i ochłodzenie skóry,
- zimny pot na powierzchni ciała,
- płytki, przyspieszony oddech,
- niepokój poszkodowanego,
- apatia i senność.

Łagodzenie objawów wstrząsu

Przy początkowych objawach wstrząsu poszkodowany raczej jest przytomny, ale objawy te mogą pogłębić się na skutek strachu, bólu czy zimna. Należy zatem starać się wyeliminować czynniki powodujące ten wstrząs, a w szczególności:

- zapewnić poszkodowanemu spokój,
- osłonić przed zimnem,
- zapewnić poszkodowanemu prawidłowy oddech,
- opanować krwotok,
- założyć opatrunek lub unieruchomić złamanie,

- ułożyć poszkodowanego na wznak z kończynami dolnymi uniesionymi ku górze,
- uspokoić psychicznie,
- ewentualnie podać do picia ciepłe płyny – jeśli poszkodowany jest przytomny,
- szybko wezwać wykwalifikowaną pomoc medyczną.

m. Omdlenie

Udzielając pierwszej pomocy zemdlonemu, należy:

- ułożyć chorego wygodnie z nogami uniesionymi do góry lub posadzić, pochylając go mocno do przodu, tak by głowa znajdowała się między kolanami,
- rozpiąć choremu ubranie,
- zapewnić dostęp świeżego powietrza.

Nieprzytomnemu nigdy nie wolno podawać żadnych środków doustnie! Jeśli chory sinieje, należy podnieść mu do góry dolną szczękę celem udrożnienia dróg oddechowych. Jeśli po kilku minutach chory nie odzyskuje przytomności – wezwać pogotowie ratunkowe.

Postanowienia końcowe

W przypadku podejrzenia choroby dziecka niewymagającej udzielenia pierwszej pomocy przedlekarskiej (gorączka, kaszel, katar, wysypka itp.) nauczyciel niezwłocznie powiadamia rodziców (opiekunów) dziecka i informuje ich o konieczności odebrania dziecka ze szkoły.

11.Procedura postępowania w sytuacji nagłego wypadku

1) W sytuacji nagłego wypadku na terenie szkoły nauczyciel powinien niezwłocznie zabezpieczyć miejsce wypadku, sprawdzić, czy żaden z uczniów nie ucierpiał.

2) W przypadku poszkodowania ucznia należy udzielić mu pierwszej pomocy przedlekarskiej oraz wezwać pomoc lekarską. Do czasu przyjazdu lekarza nauczyciel musi być obecny przy poszkodowanym.

3) Jeśli nauczyciel ma w tym czasie zajęcia z klasą, prosi o nadzór nad swoimi uczniami nauczyciela uczącego w najbliższej sali.

4) Po udzieleniu poszkodowanemu pierwszej pomocy i zabezpieczeniu miejsca zdarzenia nauczyciel zobowiązany jest o zdarzeniu oraz podjętych czynnościach powiadomić dyrekcję szkoły, sporządzając także pisemną notatkę.

5) O każdym nagłym wypadku dyrektor szkoły lub nauczyciel, pod opieką którego przebywał uczeń w chwili nagłego wypadku, powiadamia rodziców poszkodowanego ucznia. Fakt ten powiadamiający dokumentuje wpisem e-dzienniku, podając datę i godzinę powiadomienia matki/ojca ucznia o nagłym wypadku.

12.Procedura postępowania w przypadku zasłabnięcia ucznia

1) W sytuacji zasłabnięcia ucznia nauczyciel udziela pierwszej pomocy.

2) Uczeń zostaje przeprowadzony przez pracownika obsługi szkolnej do sekretariatu /gabinetu pedagoga/ pielęgniarki szkolnej.

3) Po udzieleniu dziecku pierwszej pomocy pracownik sekretariatu/ wychowawca/ pedagog/ pielęgniarka szkolna powiadamia rodziców o zaobserwowanych u ucznia zmianach oraz informuje o konieczności jak najszybszego odbioru dziecka ze szkoły i udania się do lekarza.

4) Jeżeli nie ma możliwości skontaktowania się z rodzicami ucznia, wówczas pracownik sekretariatu/ wychowawca/ pedagog/ pielęgniarka szkolna kontaktuje się np. telefonicznie z lekarzem w celu uzyskania konsultacji medycznej.

5) Lekarz podejmie decyzję co do możliwości powrotu chorego ucznia do domu szkolnym autobusem. Jeżeli uczeń sam nie może wracać do domu, pozostaje pod opieką wyznaczonej przez dyrektora osoby do momentu skontaktowania się z rodzicami ucznia albo odebrania go ze szkoły.

6) Wychowawca/ pedagog sporządza notatkę z przebiegu rozmów i podjętych decyzji.

13.Procedura postępowania w sytuacji podejrzenia o cyberprzemoc na terenie szkoły

1) **Czynności wstępne**

W celu sprawnej reakcji i realizacji procedury należy dokonać ustaleń:

- wyznaczenie sposobu zgłaszania informacji o cyberprzemocy,

- poinformowanie o tym uczniów i ich rodziców,
- wyznaczenie osoby/osób odpowiedzialnych za wdrożenie i realizację procedury,
- uwzględnienie kar za stosowanie cyberprzemocy w statucie szkoły.

2) **Zgłoszenie podejrzenia o cyberprzemoc**

- Zgłoszenia o tym, że uczeń szkoły stał się ofiarą cyberprzemocy, najczęściej dokonuje poszkodowany uczeń, jego rodzice lub koledzy, ale zgłoszenia może dokonać każdy, kto poweźmie wiedzę o takim zdarzeniu.

- W szkole powinna istnieć możliwość anonimowego dokonania zgłoszenia o cyberprzemocy. Jeśli funkcjonuje „telefon zaufania" lub „skrzynka zgłoszeń", przy pomocy których uczniowie mogą zgłaszać problemy bez podawania swojego nazwiska – nauczyciel informatyki powinien zwrócić uwagę uczniom, aby wykorzystywali je do zgłoszeń o cyberprzemocy anonimowo, jeśli obawiają się zrobić to osobiście. Jeżeli w szkole nie ma systemu anonimowego informowania o problemach – należy zaproponować uczniom taką możliwość, np. w pracowni komputerowej.

- Uczniów należy uprzedzić, że, zgłaszając cyberprzemoc, powinni poinformować, w jaki sposób można sprawdzić prawdziwość zgłoszenia: podać adres strony internetowej lub innego miejsca, w którym widnieje kompromitujące zdjęcie czy obraźliwy wpis.

3) **Sprawdzenie prawdziwości zgłoszenia**

- Osoba, która otrzymała informację o cyberprzemocy w szkole, zgłasza ten fakt do osoby odpowiedzialnej za przeprowadzanie procedury postępowania w sytuacji cyberprzemocy, np. pedagogowi szkolnemu.
- Wyznaczona osoba, po otrzymaniu informacji, sprawdza ich prawdziwość; może to zrobić z pomocą nauczyciela informatyki, jeśli istnieje taka potrzeba.

4) **Zabezpieczenie dowodów**

Nauczyciele zabezpieczają, rejestrują dowody świadczące o zastosowaniu cyberprzemocy, notują i zabezpieczają wszystkie dane, które odnajdą: adres strony www, nazwę użytkownika, profil, numer telefonu itd. (w zależności od formy zastosowanej przez sprawcę), treść wpisu, listu czy SMS-a, a także datę i godzinę odnalezienia dowodów.

Należy pamiętać, aby nie kasować SMS-ów, wiadomości nagranych na pocztę głosową – jeśli doszło do przemocy za pośrednictwem telefonu komórkowego. Jeśli

wykorzystany został komunikator – trzeba zadbać o zapisanie niewłaściwych treści: najpierw należy sprawdzić, czy posiada on funkcję zapisywania rozmów, jeśli nie – wiadomość trzeba skopiować i zapisać, najlepiej w edytorze tekstu. Można też zrobić zrzut strony na ekran, podobnie jak w sytuacji, gdy wykorzystana została strona www, serwis społecznościowy albo czat. Kopiując informacje do edytora, trzeba zadbać o zachowanie jak największej ilości informacji, np. nie tylko treść emaila, ale też dane nadawcy.

5) **Ustalenie okoliczności zdarzenia**

Nauczyciele podejmują próbę ustalenia okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.
Wyznaczone osoby analizują zdarzenie i podejmują decyzje w kwestii dalszych działań. W zależności od wagi zdarzenia i od potrzeb – w tej części postępowania może uczestniczyć pedagog szkolny, wychowawcy sprawcy i ofiary, dyrektor szkoły.

6) **Identyfikacja sprawcy**

a. W trakcie analizowania okoliczności zdarzenia następuje próba identyfikacji sprawcy (z pomocą nauczyciela informatyki) i ustalenia, czy jest on uczniem szkoły. Nie zawsze jest to możliwe, gdyż, dokonując aktu cyberprzemocy, sprawcy bardzo często posługują się fałszywą tożsamością, np. zakładają konta nieistniejących, wymyślają dane lub podszywają się pod inną osobę, np. pożyczając telefon. W tej drugiej sytuacji nauczyciele mają możliwość porozmawiania z właścicielem na temat tego, komu pożyczył telefon lub komu udostępnił swoje hasła, umożliwiając używanie konta lub profilu w serwisach społecznościowych. To może pomóc zidentyfikować prawdziwego sprawcę.

b. Jeśli ofiara cyberprzemocy ma podejrzenie, kto może być sprawcą, należy potraktować to poważnie i porozmawiać z osobą podejrzewaną – uczniowie czasami są w konflikcie, grożą sobie lub mają na koncie różne zaczepki. Być może ujawniony akt cyberprzemocy jest kolejnym ze strony tego samego agresora i ofiara wie, kto nim jest.

c. W celu ustalenie sprawcy można także rozmawiać z uczniami z klasy ofiary. Cyberprzemocy najczęściej dokonują koledzy z tej samej szkoły, a nawet klasy, jest więc bardzo duże prawdopodobieństwo, że część z nich wie, kto jest sprawcą.

d. Gdy uda się zidentyfikować sprawcę – należy mu nakazać natychmiastowe usunięcie obraźliwych lub szkodliwych treści i wyciągnąć konsekwencje adekwatne do wykroczenia.

e. Jeśli ustalenie sprawcy się nie powiedzie, a zostało złamane prawo – należy poinformować o
f. tym policję.

g. Należy wówczas skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania zobowiązuje administratora serwisu art. 14 *Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną*.

h. Na wniosek policji dostawca usługi internetowej oraz operator sieci komórkowej podadzą dane sprawcy cyberprzemocy.

i. Sytuacje, w których należy zgłosić sprawę do sądu rodzinnego:
   - jeśli rodzice sprawcy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły,
   - gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze, a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów.

j. Zgłoszenia dokonuje dyrektor lub wyznaczona przez niego osoba.

k. Sytuacje, w których należy zgłosić sprawę na policję, to sytuacje przemocy z naruszeniem prawa: groźby karalne, propozycje seksualne, publikowanie nielegalnych treści. Zgłoszenia dokonuje dyrektor lub wyznaczona przez niego osoba.

7) **Działania wobec sprawcy cyberprzemocy**

Konsekwencje i rodzaj działań wobec sprawcy uzależnione będą od tego, czy jest on uczniem szkoły, czy nie. Jeśli nie – działania podejmuje policja. Jeśli tak – działania należą do szkoły, a policja reaguje, jeśli ranga czynu popełnionego przez sprawcę tego wymaga.

a. Jeśli sprawcą był uczeń – należy o tym natychmiast poinformować jego rodziców.

b. Jeśli sprawcą przemocy jest uczeń szkoły, należy najpierw przeprowadzić z nim rozmowę na temat jego zachowania. W rozmowie powinni uczestniczyć nauczyciele biorący udział w rozwiązywaniu sprawy, pedagog szkolny, wychowawca ucznia, a także jego rodzice. Celem rozmowy powinno być dowiedzenie się jak najwięcej o okolicznościach zajścia, jego przyczynach, ale także poszukanie możliwości rozwiązania sytuacji konfliktowej, form zadośćuczynienia wobec ofiary.

c. Wyciągnięcie konsekwencji wobec sprawcy, zgodnie z zapisami statutu szkoły, uwzględniające rozmiar i rangę szkody, czas trwania działań sprawcy, szkodliwość czynu i celowość działań, świadomość konsekwencji, np. w zależności od wieku ucznia.

d. Objęcie sprawcy opieką psychologiczno-pedagogiczną w celu uświadomienia mu konsekwencji jego działań, pomocy w zmianie jego postawy i postępowania.

8) **Działania wobec ofiary cyberprzemocy**

a. Tuż po potwierdzeniu zgłoszenia przemocy – należy otoczyć opieką jej ofiarę. W rozmowie z uczniem należy ustalić, jakie działania powinny zostać podjęte oraz powiadomić o zajściu rodziców ucznia. Uczeń powinien otrzymać informację o całkowitym wsparciu, gotowości pomocy ze strony szkoły oraz wyciągnięciu konsekwencji wobec sprawcy.

b. Uczeń będący ofiarą powinien otrzymać poradę jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzać do eskalacji prześladowania – nie usuwać żadnych dowodów winy sprawcy, nie wchodzić w kontakt ze sprawcą poprzez internet, natychmiast zgłosić dorosłym wszelkie akty przemocy.

c. Sytuacja szkolna ucznia powinna być monitorowana przez wychowawcę, pedagoga szkolnego oraz innych nauczycieli, aby uniknąć ewentualnych ataków zemsty ze strony ukaranego sprawcy.

9) **Sporządzenie dokumentacji z zajścia**

a. Osoba wyznaczona do realizacji procedur postępowania w sytuacji cyberprzemocy zobowiązana jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia.
b. Dokument powinien zawierać datę i miejsce zdarzenia, dane osób biorących w nim udział i świadków oraz opis ustalonego przebiegu wydarzeń, wraz z zabezpieczonymi dowodami.

14. Procedura postępowania w sytuacji dewastacji mienia szkolnego lub prywatnego na terenie szkoły

1) Nauczyciel, który uzyska informację o dewastacji lub stwierdzi dewastację mienia przez ucznia, zobowiązany jest do wykonania następujących czynności:

a. ustala sprawcę lub powstrzymuje go od dewastacji, jeśli ona trwa,
b. informuje o zdarzeniu wychowawcę ucznia, a w dalszej kolejności pedagoga i dyrektora szkoły,
c. wychowawca powiadamia rodziców/prawnych opiekunów ucznia i zobowiązuje ich do poniesienia kosztów naprawy szkody,
d. w sytuacji, kiedy nauczyciel nie jest świadkiem zdarzenia, a stwierdzi szkodę, powiadamia pedagoga lub dyrektora szkoły,

e. powiadomienie kuratora sądowego, gdy uczeń jest pod jego opieką,
f. nauczyciel/wychowawca sporządza notatkę ze zdarzenia i umieszcza ją w dokumentacji ucznia.

Zadanie wychowawcy:

a. wezwanie rodziców/prawnych opiekunów, r
b. rozmowa ze sprawcą w obecności rodziców, ustalenie wspólnych działań wychowawczych,
c. 3.zastosowanie kar zgodnie ze statutem szkoły,
d. 4.wszczęcie procedur prawnych mających na celu wyciągnięcie konsekwencji materialnych wobec rodziców/prawnych opiekunów sprawcy lub odpracowanie szkody,
e. 5.nałożenie kary na sprawcę,
f. 6.sporządzenie notatki ze zdarzenia i umieszczenie jej w dokumentacji ucznia.

Zadania pedagoga szkolnego:

a. w przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy/sprawców, rozmowa z wszystkimi osobami mogącymi się znajdować w miejscu zdarzenia, podjęcie czynności mających na celu ustalenie sprawcy/sprawców,
b. 2.wezwanie rodziców/prawnych opiekunów ustalonych sprawców, rozmowa w obecności wychowawcy, ustalenie wspólnych oddziaływań wychowawczych, 3.zastosowanie kar zgodnie z regulaminem ucznia/statutem szkoły,
c. 4.wszczęcie procedur prawnych mających na celu wyciągnięcie konsekwencji materialnych wobec rodziców/prawnych opiekunów sprawców lub odpracowanie szkody.

Zadania dyrektora szkoły:

a. wezwanie policji w przypadku dużej szkody (z kodeksu wykroczeń),

b. wszczęcie procedur prawnych mających na celu wyciągnięcie konsekwencji materialnych wobec rodziców/prawnych opiekunów sprawców lub odpracowanie szkody,

c. zastosowanie kar dostosowanych do wagi przewinienia, zgodnie z regulaminem ucznia/statutem szkoły,

d. jeżeli pomimo tego uczeń nie poprawia zachowania – zastosowanie kar wynikających ze statutu szkoły (upomnienie dyrektora, nagana dyrektora),

e. jeżeli uczeń w dalszym ciągu nie poprawia zachowania, dyrektor szkoły powiadamia organ nadzoru pedagogicznego i organ prowadzący o demoralizującym wpływie zachowania ucznia na innych uczniów i dotychczasowych działaniach profilaktycznych zastosowanych przez szkołę oraz wszczyna procedury przeniesienia ucznia do innej szkoły,

f. w przypadku niemożności ustalenia sprawcy/sprawców zniszczenia, dyrektor podejmuje decyzję dotyczącą pokrycia kosztów,

g. z przebiegu sytuacji sporządza notatkę służbową.

15. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia posiadania przez ucznia środków odurzających lub substancji psychotropowych

1) W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada środki odurzające lub substancje psychotropowe, powinien zażądać od niego, w obecności innego nauczyciela lub pracownika szkoły, przekazania mu podejrzanej substancji, pokazania zawartości plecaka, kieszeni. Należy pamiętać, że nauczyciel nie jest uprawniony do przeszukania odzieży ucznia ani posiadanych przez niego przedmiotów (plecaka, torby) – czynność ta jest zastrzeżona dla funkcjonariuszy policji.

2) Nauczyciel niezwłocznie informuje o swoich podejrzeniach dyrektora szkoły.

3) Wychowawca klasy, do której uczęszcza uczeń, informuje o zdarzeniu rodziców/prawnych opiekunów ucznia, zobowiązując ich do niezwłocznego przybycia do szkoły. Podczas rozmowy z rodzicami wychowawca klasy informuje o dokonanych ustaleniach oraz konsekwencjach wyciągniętych wobec ucznia.

4) W przypadku, gdy uczeń odmawia wydania substancji oraz ujawnienia zawartości torby/plecaka, dyrektor szkoły wzywa policję, która na podstawie przepisów prawa może dokonać przeszukania ucznia oraz zabezpieczyć podejrzaną substancję celem przekazania jej następnie do badań laboratoryjnych i jednoznacznego stwierdzenia jej rodzaju.

5) Jeżeli uczeń dobrowolnie wyda nauczycielowi posiadane substancje lub środki, wychowawca w rozmowie z uczniem podejmuje próbę ustalenia, od kogo ma owe substancje, kiedy je nabył oraz za jaką kwotę, czy było to jednorazowe, czy wielokrotne nabycie, a następnie wzywa na teren szkoły policję i przekazuje funkcjonariuszom otrzymane od ucznia substancje.

6) Na żądanie policji dyrektor zabezpiecza i przekazuje nagranie z monitoringu, jeżeli jest on zainstalowany na terenie szkoły.

7) W każdym przypadku popełnienia przez ucznia czynu zabronionego (przez ucznia, który ukończył 13. rok życia, ale przed ukończeniem 17 lat), a w przypadku ucznia w wieku od 13. do 17. roku życia – dyrektor musi powiadomić sąd rodzinny.

8) Dyrektor szkoły sam lub wspólnie z wychowawcą klasy i pedagogiem podejmuje decyzję o wymierzeniu uczniowi kary przewidzianej w regulaminie szkoły.
9) Wychowawca klasy z przeprowadzonych czynności z udziałem ucznia oraz rozmowy z jego rodzicami/prawnymi opiekunami sporządza notatkę, opisując przebieg zdarzeń i ustalone okoliczności oraz podjęte działania. Notatkę przekazuje następnie dyrektorowi szkoły.

UWAGA:

Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - w Polsce karalne jest:

- Posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- Wprowadzanie do obrotu środków odurzających;
- Udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia;
- Wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

16.Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że na terenie szkoły przebywa uczeń znajdujący się pod wpływem alkoholu lub narkotyków

1) Nauczyciel, który podejrzewa, że na terenie szkoły przebywa uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków, informuje o tym niezwłocznie wychowawcę klasy lub pedagoga szkolnego oraz dyrektora szkoły.

2) Z uwagi na bezpieczeństwo takiego ucznia nauczyciel lub inny wyznaczony pracownik szkoły umieszcza go w miejscu niedostępnym dla innych osób (w sali lub w innym pomieszczeniu niedostępnym dla pozostałych uczniów) i sprawuje nad nim opiekę.

3) Nauczyciel wzywa do szkoły pogotowie w celu stwierdzenia lub wykluczenia stanu nietrzeźwości lub stanu odurzenia ucznia, a gdy jest to konieczne – udzielenia mu pierwszej pomocy.

4) Wychowawca ucznia lub dyrektor szkoły informuje rodziców/prawnych opiekunów ucznia, zobowiązując ich do niezwłocznego odebrania dziecka ze szkoły, chyba że wcześniej został zabrany przez pogotowie.

5) Podczas spotkania z rodzicami obecni są: dyrektor szkoły, wychowawca klasy oraz pedagog szkolny. Z rozmowy z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia dyrektor szkoły lub wychowawca klasy sporządza notatkę, w której zawiera informacje co do przebiegu spotkania i przekazania ucznia rodzicom. Rodzice podpisują notatkę, potwierdzając w ten sposób odbiór dziecka ze szkoły.

6) W przypadku odmowy odebrania ucznia ze szkoły lub braku możliwości nawiązania kontaktu z rodzicami/prawnymi opiekunami dziecka lekarz z pogotowia, po zbadaniu ucznia, w porozumieniu z dyrektorem szkoły decyduje o jego przewiezieniu do szpitala lub przekazaniu go funkcjonariuszom policji.

7) W przypadku, gdy uczeń jest agresywny i stwarza zagrożenie dla innych uczniów lub pracowników szkoły, a rodzice odmawiają jego odbioru lub nie jest możliwe nawiązanie z nimi kontaktu, dyrektor szkoły zawiadamia o zdarzeniu policję.

8) W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości ucznia (w sytuacji, gdy rodzice nie chcą odebrać go ze szkoły lub nie ma z nimi kontaktu) policja może umieścić ucznia w izbie wytrzeźwień na czas maksymalnie 24 godzin, a w przypadku jej braku – w jednostce policji, w odosobnieniu od osób dorosłych. Policja zawiadamia również rodziców/prawnych opiekunów ucznia, a gdy uczeń nie ma ukończonych 18 lat – sąd rodzinny.

9) W przypadku powtarzania się podobnych zdarzeń w stosunku do tego samego ucznia dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomić o tym policję (wydział do spraw nieletnich) oraz sąd rodzinny, gdy uczeń nie ukończył 18. roku życia.

10) Dyrektor szkoły sam lub wspólnie z wychowawcą klasy i pedagogiem podejmuje decyzję o wymierzeniu uczniowi kary przewidzianej w regulaminie szkoły.

17. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia palenia papierosów lub używania e-papierosa przez ucznia w szkole i jej bezpośrednim sąsiedztwie

1) W sytuacji zauważenia lub otrzymania zgłoszenia, że uczeń na terenie szkoły lub w jej bezpośrednim sąsiedztwie pali papierosa lub używa e-papierosa, nauczyciel powinien poinformować wychowawcę klasy, do której uczęszcza uczeń.

2) Wychowawca odnotowuje informację o paleniu przez ucznia papierosa lub używania e-papierosa w e-dzienniku w zakładce – uwagi.

3) Wychowawca (w porozumieniu z pedagogiem) wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia i przekazuje im informację o fakcie palenia papierosów przez dziecko.

4) Wychowawca lub/i pedagog szkolny przeprowadza rozmowę profilaktyczno - dyscyplinującą z uczniem.

5) W przypadku powtórzenia się sytuacji, rozmowę dyscyplinującą w obecności wychowawcy oraz rodzica/opiekuna prawnego przeprowadza pedagog. Uczniowi zostaje obniżona ocena zachowania. Wychowawca dokumentuje odbycie rozmowy, sporządzając notatkę.

6) Brak poprawy zachowania ucznia skutkuje nałożeniem na ucznia kolejnej kary zgodnie ze statutem szkoły.

18. Procedura postępowania w przypadku popełnienia przez ucznia czynu zabronionego/kradzieży

1) W przypadku stwierdzenia popełnienia kradzieży na szkodę ucznia pokrzywdzony uczeń powinien niezwłocznie poinformować o tym fakcie wychowawcę lub innego nauczyciela.

2) Poinformowany nauczyciel w rozmowie z uczniem ustala, co było przedmiotem kradzieży, gdzie się znajdowało, kiedy uczeń ostatni raz widział ten przedmiot, ile kosztował, czy uczeń kogoś podejrzewa o dokonanie kradzieży, a jeżeli tak, to dlaczego.

3) Wychowawca klasy przeprowadza czynności wyjaśniające i o ich wyniku informuje dyrektora szkoły.

4) Jeżeli ustalono ucznia, który dokonał kradzieży, należy wezwać go do wydania skradzionej rzeczy, a jeżeli jest to niemożliwe (sprzedał ją lub zniszczył), zwrócenia w określonym terminie jej równowartości.

5) Wychowawca klasy informuje o zdarzeniu rodziców uczniów, wzywając ich do szkoły.

6) Jeżeli wartość przedmiotu kradzieży była większa niż 250 zł, dyrektor szkoły wspólnie z rodzicami uczniów decyduje o poinformowaniu o zdarzeniu policji (postępowanie może zakończyć się mediacją i udzieleniem uczniowi -sprawcy kary przewidzianej w regulaminie szkoły).

7) Jeżeli sprawy nie można zakończyć ugodowo oraz w przypadku ponownego popełnienia czynu przez tego samego ucznia, dyrektor szkoły o zdarzeniu zawiadamia policję, a gdy uczeń nie ukończył 17 lat – również sąd rodzinny.

8) Dyrektor szkoły sam lub wspólnie z wychowawcą klasy i pedagogiem podejmuje decyzję o wymierzeniu uczniowi -sprawcy kary przewidzianej w regulaminie szkoły.

19.Procedura postępowania w przypadku stosowania przez ucznia przemocy psychicznej wobec innego ucznia

1) Jeśli powstanie podejrzenie stosowania wobec jednego z uczniów przemocy psychicznej przez innego ucznia, należy zawiadomić niezwłocznie wychowawcę klasy, a w przypadku jego nieobecności innego nauczyciela.
2) Wychowawca klasy przeprowadza rozmowę z uczniem-ofiarą celem ustalenia, kto stosuje wobec niego przemoc, jak długo to trwa, na czym polega, jakie odniósł szkody.
3) O dokonanych ustaleniach wychowawca klasy informuje psychologa szkolnego lub pedagoga oraz dyrektora szkoły celem podjęcia odpowiednich działań.
4) Wychowawca klasy wzywa rodziców/prawnych opiekunów ucznia-ofiary do szkoły i na spotkaniu z dyrektorem szkoły oraz pedagogiem informuje o dokonanych ustaleniach oraz możliwych do podjęcia środkach (objęcie pomocą psychologiczno-pedagogiczną, monitorowanie sytuacji w klasie oraz obserwacja zachowania wobec ucznia-ofiary).
5) Wychowawca klasy wzywa rodziców/prawnych opiekunów ucznia-sprawcy do szkoły i na spotkaniu z dyrektorem szkoły oraz pedagogiem informuje o dokonanych ustaleniach, zobowiązaniu ucznia do poprawy zachowania, wyciągniętych konsekwencjach przewidzianych w regulaminie szkoły oraz monitorowaniu zachowania ucznia-sprawcy przemocy.
6) Jeżeli sytuacja ma miejsce po raz pierwszy, sprawa może być rozwiązana polubownie Jeżeli podobne sytuacje miały już miejsce w przeszłości, dyrektor szkoły zawiadamia o tym policję i sąd rodzinny (gdy uczeń nie ma ukończonych 17 lat).
7) Dyrektor szkoły w porozumieniu z wychowawcą klasy i pedagogiem szkolnym wymierza uczniowi- sprawcy karę przewidzianą w regulaminie szkoły.

20 . Procedura postępowania w przypadku popełnienia przez ucznia czynu zabronionego/kradzieży

W przypadku stwierdzenia popełnienia kradzieży na szkodę ucznia pokrzywdzony uczeń powinien niezwłocznie poinformować o tym fakcie wychowawcę lub innego nauczyciela.

1) Poinformowany nauczyciel w rozmowie z uczniem ustala, co było przedmiotem kradzieży, gdzie się znajdowało, kiedy uczeń ostatni raz widział ten przedmiot, ile kosztował, czy uczeń kogoś podejrzewa o dokonanie kradzieży, a jeżeli tak, to dlaczego.

2) Wychowawca klasy przeprowadza czynności wyjaśniające i o ich wyniku informuje dyrektora szkoły.

3) Jeżeli ustalono ucznia, który dokonał kradzieży, należy wezwać go do wydania skradzionej rzeczy, a jeżeli jest to niemożliwe (sprzedał ją lub zniszczył), zwrócenia w określonym terminie jej równowartości.

4) Wychowawca klasy informuje o zdarzeniu rodziców uczniów, wzywając ich do szkoły.

5) Jeżeli wartość przedmiotu kradzieży była większa niż 250 zł, dyrektor szkoły wspólnie z rodzicami uczniów decyduje o poinformowaniu o zdarzeniu policji (postępowanie może zakończyć się mediacją i udzieleniem uczniowi- sprawcy kary przewidzianej w regulaminie szkoły).

6) Jeżeli sprawy nie można zakończyć ugodowo oraz w przypadku ponownego popełnienia czynu przez tego samego ucznia, dyrektor szkoły o zdarzeniu zawiadamia policję, a gdy uczeń nie ukończył 17 lat – również sąd rodzinny.

7) Dyrektor szkoły sam lub wspólnie z wychowawcą klasy i pedagogiem podejmuje decyzję o wymierzeniu uczniowi- sprawcy kary przewidzianej w regulaminie szkoły.

21.Procedura postępowania w sytuacji posiadania przez ucznia przedmiotów niedozwolonych na terenie szkoły

Przedmioty, których wnoszenie na teren szkoły jest zabronione, to przedmioty takie, jak:, szpikulce, żyletki, lasery, kije baseballowe, gaz, straszaki broni palnej, petardy, pałki gumowe, kastety, narkotyki, dopalacze, elektroniczne papierosy, przedmioty zagrażające zdrowiu i życiu uczniów, itp.

1) Jeżeli nauczyciel zauważy u ucznia niebezpieczne narzędzie lub uzyska informację, że uczeń posiada niedozwolone narzędzie (z wyjątkiem narkotyków i dopalaczy, których zauważenie stanowi oddzielne zasady postępowania), zobowiązany jest do podjęcia następujących działań:

a. nakłania ucznia do oddania niebezpiecznego przedmiotu (jeżeli uczeń odmawia oddania przedmiotu zabronionego, należy go poinformować, że ma obowiązek oddać przedmiot), 2.powiadamia o sytuacji wychowawcę klasy, a w dalszej kolejności pedagoga szkolnego oraz dyrektora szkoły, wychowawca/pedagog deponuje niebezpieczne narzędzie w gabinecie dyrektora szkoły,

b. wychowawca powiadamia rodziców i wzywa ich do odbioru narzędzia,

c. wychowawca i dyrektor przeprowadzają rozmowę uświadamiająco-dyscyplinującą z uczniem i jego rodzicami (niebezpieczeństwo dla zdrowia i życia uczniów spowodowane posiadaniem i użyciem niebezpiecznego narzędzia na terenie szkoły, konieczność zwiększenia nadzoru rodziców nad uczniem oraz zaniechania podobnych praktyk w przyszłości, konsekwencje prawne),

d. jeśli uczeń odmawia oddania niebezpiecznego narzędzia, nauczyciel odizolowuje go od pozostałych uczniów, korzystając z pomocy innych pracowników szkoły, a dyrektor szkoły decyduje o konieczności zawiadomienia policji,

e. dalsze postępowanie prowadzi policja,

f. powiadomienie kuratora sądowego, jeśli uczeń jest pod jego opieką,

g. kara dostosowana do wagi przewinienia, zgodnie z regulaminem ucznia/statutem szkoły,

h. nauczyciel/wychowawca sporządza notatkę ze zdarzenia i umieszcza w dokumentacji ucznia.

Zadania wychowawcy klasy i pedagoga szkolnego:

a. wezwanie rodziców/prawnych opiekunów do szkoły, powiadomienie o konsekwencjach czynu,
b. powiadomienie kuratora sądowego, jeśli uczeń jest pod jego opieką,
c. obecność podczas rewizji przeprowadzonej przez policję w obecności rodziców ucznia lub, jeżeli rodzice odmówią przybycia, w obecności dyrektora szkoły, zastosowanie kary wynikającej z regulaminu ucznia/statutu szkoły,
d. wraz z dyrektorem szkoły przeprowadzenie rozmowy z uczniem i jego rodzicami, ustalenie dalszego działania wychowawczego i poinformowanie o dalszych procedurach postępowania.

Zadania dyrektora szkoły:

a. zdeponowanie niedozwolonego narzędzia,

b. wezwanie policji w przypadku, gdy użycie zabronionego przedmiotu może stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia,

c. obecność podczas rewizji przeprowadzonej przez policję w obecności rodziców ucznia lub, jeżeli rodzice odmówią przybycia, w obecności nauczyciela, wychowawcy, pedagoga szkolnego,

d. jeżeli uczeń nie poprawia zachowania – zastosowanie kar wynikających ze statutu szkoły (upomnienie dyrektora, nagana dyrektora),

e. zawiadomienie sądu rodzinnego,

f. jeżeli uczeń w dalszym ciągu nie poprawia zachowania, dyrektor szkoły powiadamia organ nadzoru pedagogicznego i organ prowadzący o demoralizującym wpływie zachowania ucznia na innych uczniów i dotychczasowych działaniach profilaktycznych zastosowanych przez szkołę, a także wszczyna procedury przeniesienia ucznia do innej szkoły, 7.sporządza notatkę służbową z przebiegu sytuacji.

2) W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyki lub dopalacze, powinien podjąć następujące kroki:

a. zachowując środki ostrożności, w obecności drugiej osoby zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem lub zabraniem do czasu przyjazdu policji,

b. podejmuje próbę ustalenia, do kogo należy znaleziona substancja,

c. o zaistniałym fakcie informuje dyrektora szkoły, który ma obowiązek wezwać policję, 4.po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję oraz informacje dotyczące szczegółów zdarzenia,

d. dalsze postępowanie prowadzi policja,

e. z przebiegu sytuacji nauczyciel sporządza notatkę służbową.

8) W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą wyglądem narkotyki lub dopalacze, powinien podjąć następujące kroki:

a. powiadamia wychowawcę, a w dalszej kolejności pedagoga szkolnego oraz dyrektora szkoły, 2.nauczyciel w obecności wychowawcy lub pedagoga szkolnego żąda, aby uczeń przekazał mu podejrzaną substancję, pokazał zawartość teczki/plecaka (nauczycielowi ani dyrektorowi nie wolno samodzielnie przeszukać rzeczy ucznia),

b. pedagog ustala, czy substancja jest narkotykiem lub dopalaczem i w jaki sposób/od kogo uczeń nabył substancję,

c. po oddaniu przez ucznia podejrzanej substancji szkoła przekazuje ją niezwłocznie policji,

d. w przypadku odmowy przekazania substancji lub pokazania zawartości teczki i odzieży, dyrektor wzywa policję, która przeszukuje ucznia oraz zabezpiecza substancję,

e. dalsze postępowanie prowadzi policja,

f. powiadomienie kuratora sądowego, jeśli uczeń jest pod jego opieką,

g. kara dostosowana do wagi przewinienia, zgodnie z regulaminem ucznia/statutem szkoły,

h. nauczyciel/wychowawca sporządza notatkę ze zdarzenia i umieszcza w dokumentacji ucznia.

Zadania wychowawcy i pedagoga szkolnego:

a. wezwanie rodziców/prawnych opiekunów do szkoły, powiadomienie o konsekwencjach czynu,

b. powiadomienie kuratora sądowego, jeśli uczeń jest pod jego opieką,

c. obecność podczas rewizji przeprowadzonej przez policję w obecności rodziców ucznia lub, jeżeli rodzice odmówią przybycia, w obecności dyrektora szkoły,

d. wraz z dyrektorem szkoły przeprowadzenie rozmowy z uczniem i jego rodzicami, ustalenie dalszych działań wychowawczych oraz poinformowanie o dalszych procedurach postępowania,

e. w przypadku potwierdzenia, że podejrzana substancja jest narkotykiem lub dopalaczem, zastosowanie sankcji wynikającej ze statutu szkoły,

f. sporządzenie notatki służbowej z przebiegu sytuacji.

Zadania dyrektora szkoły:

a. wezwanie policji i przekazanie znalezionej substancji,

b. obecność podczas rewizji przeprowadzonej przez policję w obecności rodziców ucznia lub, jeżeli rodzice odmówią przybycia, w obecności nauczyciela, wychowawcy, pedagoga szkolnego,

c. jeżeli uczeń nie poprawia zachowania – zastosowanie kar wynikających ze statutu szkoły (upomnienie dyrektora, nagana dyrektora),

d. zawiadomienie sądu rodzinnego,

e. jeżeli uczeń w dalszym ciągu nie poprawia zachowania, dyrektor szkoły powiadamia organ nadzoru pedagogicznego i organ prowadzący o demoralizującym wpływie zachowania ucznia na innych uczniów i dotychczasowych działaniach profilaktycznych zastosowanych przez szkołę, a także wszczyna procedury przeniesienia ucznia do innej szkoły,

f. z przebiegu sytuacji sporządza notatkę służbową.

22. Procedura postępowania w przypadku prób samobójczych lub samobójstwa ucznia

Każdy pracownik szkoły (pedagogiczny i niepedagogiczny) ma obowiązek zareagowania na wszelkie sygnały o ryzyku zachowania autodestrukcyjnego u ucznia, na niepokojące zachowania uczniów mogące wskazywać na zamiary samobójcze. W przypadku zaobserwowania lub posiadania informacji, że uczeń planuje podjąć lub podjął próbę samobójczą, każdy pracownik powinien niezwłocznie poinformować o tym dyrektora szkoły.

Postępowanie w przypadku stwierdzenia występowania u ucznia czynników wskazujących na ryzyko zachowań samobójczych

1) Do zachowań, które powinny zaniepokoić pracowników szkoły, gdyż mogą wskazywać na zamiary samobójcze, należą:

   a. mówienie wprost lub pośrednio o samobójstwie,

   b. pisanie listów pożegnalnych lub testamentu,

   c. przejawianie zainteresowania tematyką śmierci, umierania,

   d. mówienie o poczuciu beznadziejności, bezradności, braku wyjścia z sytuacji,

   e. okaleczanie się, autoagresja,

   f. długotrwały stan smutku, przygnębienia,

   g. pozbywanie się osobistych i ważnych dla ucznia przedmiotów,

   h. izolowanie się, zamykanie się w sobie,

   i. rezygnacja z zajęć, w które dotychczas był zaangażowany.

1) Każdy, kto zauważy niepokojące sygnały, zobowiązany jest zgłosić swoje obserwacje wychowawcy ucznia lub pedagogowi szkolnemu.

2) Po odebraniu zgłoszenia wychowawca ucznia wraz z psychologiem/pedagogiem szkolnym dokonują diagnozy zgłoszenia oraz sytuacji szkolnej i rodzinnej ucznia.

3) Jeśli uznają, że zachodzi taka potrzeba, kontaktują się z rodzicami w celu ustalenia przyczyny niepokojących zmian w zachowaniu ucznia.

4) Jeżeli wspólne ustalenia potwierdzają obawy o zagrożeniu, informacja przekazywana jest dyrektorowi szkoły.

5) Wraz z rodzicami ustalane są zasady postępowania wobec ucznia: sposób i zakres kontaktów z rodzicami, a także pomoc psychoterapeutyczna.

Postępowanie w przypadku posiadania informacji, że uczeń zamierza popełnić samobójstwo (informacja od samego ucznia, kolegów, rodziny, osób postronnych)

1) Pracownik, który otrzymał informację o zamiarze popełnienia samobójstwa przez ucznia, stara się natychmiast odnaleźć ucznia i powiadomić o sytuacji jego wychowawcę lub pedagoga/psychologa szkolnego.
2) Po odnalezieniu ucznia nie pozostawiają ucznia samego, lecz próbują przeprowadzić go w ustronne, bezpieczne miejsce.
3) Informują o zaistniałej sytuacji dyrektora szkoły.
4) Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia informują o zaistniałej sytuacji rodziców ucznia.
5) Przekazują dziecko pod opiekę rodziców/prawnych opiekunów, a jeżeli przyczyną zagrożenia jest sytuacja domowa ucznia − odpowiednim instytucjom.
6) Uczeń powinien natychmiast zostać objęty indywidualną opieką psychologiczną i psychoterapeutyczną.
7) Jeśli uznają, że zachodzi taka potrzeba, wskazują rodzicom konieczność skontaktowania się z psychiatrą.

Postępowanie w przypadku podjęcia przez ucznia próby samobójczej na terenie szkoły

1) Pracownik, po otrzymaniu informacji o próbie samobójczej ucznia, stara się natychmiast go odnaleźć.

2) Po odnalezieniu ucznia ustala i potwierdza rodzaj zdarzenia, nie pozostawia ucznia samego.

3) Usuwa przedmioty umożliwiające ponowienie próby.

4) Stara się dyskretnie przeprowadzić ucznia w bezpieczne, ustronne miejsce.

5) Jeśli zachodzi taka potrzeba, udziela pierwszej pomocy przedmedycznej.

6) Jeżeli zachodzi taka potrzeba, wzywa pielęgniarkę szkolną lub pogotowie ratunkowe, policję. Jeśli to możliwe, powinien zadbać, aby interwencja służb przebiegła dyskretnie.

7) Kiedy pojawi się taka możliwość, powiadamia lub zleca powiadomienie o zdarzeniu dyrektora szkoły.

8) Dyrektor szkoły niezwłocznie zawiadamia rodziców/opiekunów prawnych ucznia.

9) O próbie samobójczej dyrektor informuje radę pedagogiczną pod rygorem tajemnicy służbowej, w celu podjęcia wspólnych działań oraz obserwacji zachowania ucznia po jego powrocie do szkoły przez wszystkich nauczycieli.

10) Pedagog szkolny, w porozumieniu z psychologiem, planuje dalszą strategię postępowania w oparciu o zalecenia specjalisty (psychiatry), które ma na celu zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa w szkole, a także atmosfery życzliwości i wsparcia. Ponadto przekazuje rodzicom informacje o możliwościach uzyskania pomocy psychologiczno-pedagogicznej poza szkołą.

23. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń jest ofiarą przemocy w rodzinie

1) Nauczyciel podejrzewający, że uczeń może być ofiarą przemocy, prosi go o rozmowę, zapewniając o dyskrecji i przedstawiając możliwości pomocy.

2) Nauczyciel wysłuchuje ucznia, zapewniając dyskrecję zgłaszającemu poprzez wysłuchanie go bez świadków, w bezpiecznym i odosobnionym miejscu.

3) W przypadku potwierdzenia podejrzeń o stosowanie przemocy wobec ucznia w rodzinie nauczyciel informuje o zaistniałym fakcie lub zdarzeniach wychowawcę klasy lub/i pedagoga szkolnego.

4) Wychowawca informuje dyrektora szkoły.

5) Jeżeli uczeń sobie tego życzy, może opowiedzieć o swojej sytuacji raz jeszcze, dokładniej, w obecności pedagoga szkolnego i/lub dyrektora szkoły.

6) Jeżeli stan ucznia wskazuje na zagrożenie jego zdrowia lub życia i zachodzi taka potrzeba, dyrektor wzywa pogotowie ratunkowe.

7) Pedagog szkolny lub dyrektor zawiadamia lub/i wzywa do szkoły rodzica lub inną osobę z najbliższej rodziny ucznia, której nie dotyczą zarzuty o dokonywanie aktów przemocy na dziecku – w celu dokonania ustaleń co do dalszego postępowania.

8) Nauczyciel, który przeprowadzał rozmowę z uczniem, sporządza notatkę służbową z przeprowadzonej rozmowy, zamieszczając w niej datę i godzinę zgłoszenia, opisuje relację zgłaszającego, wygląd, zachowanie, dolegliwości osoby, której dotyczy przemoc i przekazuje notatkę dyrektorowi lub osobie, która pełni jego obowiązki.

9) Dyrektor szkoły podejmuje decyzję o propozycji wdrożenia procedury „Niebieska Karta" i wyznacza pracownika do jej przeprowadzenia.

10) Dyrektor niezwłocznie po wdrożeniu procedury zawiadamia przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego i przekazuje mu sporządzoną dokumentację pokrzywdzonego.

11) Jeżeli sprawa dotyczy ucznia, który nie jest pełnoletni, dyrektor zawiadamia sąd rodzinny.

24. Procedura „Niebieskiej Karty"

Co to jest przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Cel wszczęcia procedury

Podjęcie działań interwencyjnych mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa uczniowi, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięty przemocą w rodzinie.

Kiedy należy wszcząć procedurę „Niebieskiej Karty"?

Wszczęcie procedury następuje w przypadku zaistnienia podejrzenia stosowania wobec ucznia przemocy w rodzinie.

Formularze:

- formularz „Niebieska Karta – A" – wypełniany przez przedstawiciela szkoły po uzyskaniu informacji o stosowaniu przemocy wobec ucznia,
- formularz „Niebieska Karta – B" – pouczenie dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, przekazywane przedstawicielowi pokrzywdzonego ucznia,
- formularz „Niebieska Karta – C" – wypełniany przez członków zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej wobec osoby dotkniętej przemocą w rodzinie,

- formularz „Niebieska Karta – D” – wypełniany przez członków zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej wobec osoby podejrzanej o stosowanie przemocy w rodzinie.

Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta — A” przez przedstawiciela oświaty (dyrektor szkoły, nauczyciel wychowawca, pedagog szkolny) w obecności ucznia, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięty przemocą w rodzinie (§ 2 ust. 1). Rozmowa z pokrzywdzonym uczniem powinna być przeprowadzona w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności oraz zapewniających mu bezpieczeństwo. Może to mieć miejsce zarówno w szkole, jak i w miejscu pobytu ucznia.

Działania z udziałem ucznia, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięty przemocą w rodzinie, powinny być prowadzone w miarę możliwości w obecności psychologa (§ 5 ust. 3 *Rozporządzenia*).

W przypadku braku możliwości wypełnienia formularza „Niebieska Karta — A” z uwagi na nieobecność ucznia, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięty przemocą w rodzinie, ze względu na stan jego zdrowia lub ze względu na zagrożenie jego życia lub zdrowia, wypełnienie formularza następuje niezwłocznie po nawiązaniu bezpośredniego kontaktu z nim lub po ustaniu przyczyny uniemożliwiającej jego wypełnienie. W przypadku, gdy nawiązanie bezpośredniego kontaktu z pokrzywdzonym uczniem jest niewykonalne, wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” następuje bez jego udziału.

Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B” rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie (§ 6 ust. 3 *Rozporządzenia*).

Niezwłocznie po wszczęciu postępowania, ale nie później niż w terminie siedmiu dni (§ 7 *Rozporządzenia*) od dnia wszczęcia, przedstawiciel szkoły przekazuje formularz przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego powołanego przez wójta/burmistrza/prezydenta i składającego się z przedstawicieli: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiazywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, a ponadto kuratorów i prokuratorów (art. 9a ust. 3–5 *Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*).

Po przekazaniu formularza zespołowi interdyscyplinarnemu dalsze działania podejmowane są już przez ten zespół.

Czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury należy przeprowadzić w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego, a jeżeli te osoby są podejrzanymi o stosowanie przemocy wobec ucznia, czynności przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 *Kodeksu karnego* (§ 5 ust. 1 i 2 *Rozporządzenia*).

Działania pracownika szkoły w ramach procedury Niebieska Karta (§ 15):

1) udzielenie informacji o:
   - możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
   - możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
2) zorganizowanie niezwłocznie dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
3) prowadzenie rozmów z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informowanie ich o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjnoedukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
4) diagnozowanie sytuacji i potrzeb osoby, a w szczególności dziecka, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
5) udzielanie kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Wszystkie czynności podejmowane przez przedstawiciela oświaty w ramach procedury są dokumentowane. Dokumentacja może być przekazana organom ścigania prowadzącym postępowanie przygotowawcze.

Zawiadomienie organów ścigania

Obowiązek taki powstaje z chwilą podjęcia uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa przemocy wobec ucznia. O zdarzeniu należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny właściwy według miejsca zamieszkania ucznia.

Szkoła jako podmiot zawiadamiający o popełnieniu przestępstwa jest informowana przez organa ścigania o wszczęciu i zakończeniu zainicjowanego postępowania.

25. Procedura postępowania w przypadku ucznia niedożywionego i zaniedbanego

W przypadku powstania podejrzenia, że uczeń jest zaniedbywany w domu:

1) Wychowawca klasy dokonuje obserwacji ucznia, a następnie przeprowadza z nim rozmowę celem ustalenia jego sytuacji domowej (w szczególności, czy rodzice zajmują się nim, czy rozmawia z nimi o swoich problemach, czy spożywa w domu posiłki i jak często, czy do szkoły dostaje drugie śniadanie, czy rodzice spożywają w domu alkohol i jak często, jak się do dziecka zwracają, czy pomagają mu w nauce, czy spędzają z nim wolny czas).

2) Wychowawca klasy ustala, z którymi dziećmi uczeń zaniedbany utrzymuje bliskie kontakty, a następnie rozmawia z nimi, usiłując ustalić sytuację zaniedbanego dziecka.

3) Po rozmowie z uczniem oraz jego kolegami i biorąc pod uwagę własne obserwacje i uzyskane już wcześniej informacje (np. od uczniów, rodziców, nauczycieli), wychowawca klasy podejmuje działania, których celem jest pomoc uczniowi. Z dokonanych ustaleń sporządza notatkę.

4) O dokonanych ustaleniach wychowawca informuje dyrektora szkoły oraz pedagoga szkolnego, przekazując im swoją notatkę.

5) Wychowawca klasy kontaktuje się z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia celem umówienia spotkania w szkole. W spotkaniu tym biorą udział: wychowawca klasy, rodzice/prawni opiekunowie ucznia, pedagog szkolny oraz dyrektor szkoły. Podczas spotkania podjęta zostaje próba wyjaśnienia sytuacji i ustalenia przyczyny zaniedbania ucznia. Jeżeli przyczyną zaniedbania ucznia jest zła sytuacja finansowa rodziny, wówczas uczestnicy spotkania ustalają zasady postępowania z uczniem i sposoby udzielenia pomocy zarówno jemu, jak i jego rodzinie. Podejmuje się decyzję o ewentualnym złożeniu wniosku do ośrodka pomocy społecznej oraz poinformowaniu rady rodziców w celu objęcia dziecka pomocą (pomocą w nauce, dożywianiem).

6) Gdy okaże się, że przyczyną zaniedbania ucznia jest demoralizacja (alkoholizm, narkomania w rodzinie, przemoc, niewydolność wychowawcza), wówczas dyrektor szkoły informuje o ustaleniach policję i sąd rodzinny.

26. Procedura postępowania w przypadku ucznia/ osoby z nożem lub innym ostrym narzędziem

Procedura szczegółowa – sposób działania uzależnia się od aktualnych warunków zagrożenia i poleceń służb

Przesłanki zastosowania procedury

Uczeń lub inna osoba trzyma ostre narzędzie i grozi, usiłuje zaatakować lub zachowuje się nieprzewidywalnie.

Priorytet

Bezpośrednie zagrożenie życia wymaga natychmiastowego dystansu, alarmowania i bezpiecznego wycofania.

Tryb postępowania

1. Nie należy podchodzić i nie próbuj odbierać narzędzia; ogranicz ekspozycję grupy.

2. Jeśli bezpieczna droga jest dostępna, wyprowadź uczniów od zagrożenia; nie kieruj ich w stronę sprawcy.

3. Gdy wyjście jest niebezpieczne, schroń grupę w najbezpieczniejszym dostępnym miejscu, zamknij lub zabezpiecz wejście, wycisz telefony i zachowaj ciszę.

4. Wzywa się 112, podając fakty: rodzaj przedmiotu, opis osoby, ostatnie znane miejsce i osoby poszkodowane.

5. Nie należy podejmować negocjacji na odległość ani interwencji fizycznej, jeśli nie jest to niezbędne do ratowania życia.

6. Po przybyciu służb stosuj się do ich poleceń i nie wykonuj gwałtownych ruchów.

Czego nie robić

- Nie organizuj „akcji" grupowego rozbrajania.
- Nie należy nagrywać zdarzenia ani nie dopuszcza się uczniów na publikowanie materiałów.

Po ustaniu bezpośredniego zagrożenia

Organizuje się pomoc medyczną, opiekę nad świadkami, oddziel rzetelne fakty od plotek i sporządź notatkę.

Koordynacja

Dyrektor / osoba kierująca interwencją; każdy pracownik najpierw chroni życie i wzywa pomoc, gdy jest to konieczne.

27. Procedura postępowania w przypadku groźby ataku w wiadomości lub internecie

Procedura szczegółowa – sposób działania uzależnia się od aktualnych warunków zagrożenia i poleceń służb

Przesłanki zastosowania procedury

Szkoła dostaje wiadomość o planowanym ataku, zdjęcie broni albo zapowiedź skrzywdzenia osób.

Priorytet

Weryfikacja i zapobieganie zagrożeniu bez rozsyłania paniki.

Tryb postępowania

1. Należy zachować treść, godzinę, nadawcę i kontekst wiadomości, nie rozpowszechniaj jej wśród uczniów.

2. Dokonuje się oceny, czy komunikat wskazuje na realny i bliski atak; przy podejrzeniu niezwłocznie wezwij 112.

3. Powiadamia się dyrekcję i wskaż zagrożone osoby/miejsca bez publikacji danych.

4. Decyzję o zmianie organizacji zajęć, ewakuacji lub schronieniu podejmij według oceny zagrożenia i poleceń służb.

5. Zabezpiecza się oryginalne nośniki i unika ingerowania w dowody.

6. Przekazuje się rodzicom wyłącznie zatwierdzony komunikat.

Czego nie robić

- Nie prowokuj autora groźby.
- Nie traktuj anonimowości jako dowodu fałszu.

Po ustaniu bezpośredniego zagrożenia

Ustala się plan wsparcia osób wskazanych w groźbie i dalsze działania profilaktyczne.

Koordynacja

Dyrektor / osoba kierująca interwencją; każdy pracownik najpierw chroni życie i wzywa pomoc, gdy jest to konieczne.

28. Procedura postępowania w przypadku wtargnięcia agresywnej osoby z zewnątrz

Procedura szczegółowa – sposób działania uzależnia się od aktualnych warunków zagrożenia i poleceń służb

Przesłanki zastosowania procedury

Nieuprawniona osoba wchodzi na teren szkoły, grozi, szarpie lub próbuje dostać się do klas.

Priorytet

Ochrona grup oraz unikanie kontaktu ze sprawcą.

Tryb postępowania

1. Nie blokuj sprawcy własnym ciałem ani nie wdawaj się w konfrontację.

2. Przekazuje się ostrzeżenie wewnętrznym uzgodnionym kanałem.

3. Odprowadza się uczniów z zagrożonego odcinka, jeżeli droga jest bezpieczna; w przeciwnym razie stosuje się schronienie.

4. Wzywa się Policję przez 112, przekazuje się lokalizację i opis zachowania, nie przypuszczenia.

5. Zabezpiecza się dostęp do grup jedynie, jeżeli nie powoduje to narażenia pracowników.

6. Po przybyciu służb przekazuje się ostatnie wiarygodne położenie sprawcy.

Czego nie robić

- Nie organizuj pościgu.
- Nie otwieraj schronienia przed potwierdzeniem bezpieczeństwa.

Po ustaniu bezpośredniego zagrożenia

Sprawdza się obecność wszystkich uczniów, udziel wsparcia świadkom oraz przeanalizuj kontrolę dostępu.

Koordynacja

Dyrektor / osoba kierująca interwencją; każdy pracownik najpierw chroni życie i wzywa pomoc, gdy jest to konieczne.

29. Procedura postępowania w przypadku ucznia bójki z poważnym ryzykiem obrażeń

Procedura szczegółowa – sposób działania uzależnia się od aktualnych warunków zagrożenia i poleceń służb

Przesłanki zastosowania procedury

Kilka osób bije się, występuje kopanie głowy, przewaga grupy, utrata przytomności lub broń.

Priorytet

Szybkie oddzielenie postronnych i wezwanie pomocy.

Tryb postępowania

1. Wzywaj wsparcie personelu i 112 przy ciężkim zagrożeniu.

2. Odsuwa się świadków, zapewnij bezpieczną przestrzeń.

3. Nie stosuj działań fizycznych wykraczających poza niezbędną ochronę życia i bezpieczeństwa.

4. Po ustaniu przemocy oceń stan poszkodowanych; przy nieprzytomności zastosuj procedurę pierwszej pomocy.

5. Nie prowadź przesłuchania dzieci w obecności sprawców lub publiczności.

6. Dokumentuje się osobno obserwacje, relacje i czynności.

Czego nie robić

- Nie wymagaj natychmiastowego pojednania.
- Nie należy publikować nagrań ani danych.

Po ustaniu bezpośredniego zagrożenia

Zastosuj standardy ochrony małoletnich, plan wsparcia i adekwatne konsekwencje statutowe.

Koordynacja

Dyrektor / osoba kierująca interwencją; każdy pracownik najpierw chroni życie i wzywa pomoc, gdy jest to konieczne.

30. Procedura postępowania w przypadku przemocy rówieśniczej i zastraszania

Procedura szczegółowa – sposób działania uzależnia się od aktualnych warunków zagrożenia i poleceń służb

Przesłanki zastosowania procedury

Powtarzające się upokarzanie, wykluczanie, przemoc fizyczna lub przymus.

Priorytet

Zatrzymanie krzywdzenia i zabezpieczenie ucznia.

Tryb postępowania

1. Przerywa się zachowanie i rozdziel osoby w sposób bezpieczny.

2. Zapewnia się pokrzywdzonemu spokojne miejsce oraz dorosłego wspierającego.

3. Spisuje się fakty i wysłuchuje stron oddzielnie, bez obwiniania ofiary.

4. Dokonuje się oceny pilność: uraz, groźby, wymuszenie, użycie narzędzia wymagają odrębnych procedur.

5. Powiadamia się rodziców w trybie zgodnym ze standardami ochrony małoletnich.

6. Ustala się konkretne środki ochronne i terminy kontroli.

Czego nie robić

- Nie stosuj mediacji przymusowej przy nierównowadze sił.
- Nie uznawaj zakończenia incydentu za koniec problemu.

Po ustaniu bezpośredniego zagrożenia

Obserwuje się relacje, dokumentuj skuteczność ochrony i uruchamia się pomoc psychologiczno-pedagogiczną.

Koordynacja

Dyrektor / osoba kierująca interwencją; każdy pracownik najpierw chroni życie i wzywa pomoc, gdy jest to konieczne.

31. Procedura postępowania w przypadku ucznia cyberprzemocy i rozpowszechniania kompromitujących materiałów

Procedura szczegółowa – sposób działania uzależnia się od aktualnych warunków zagrożenia i poleceń służb

Przesłanki zastosowania procedury

Obraźliwe publikacje, groźby online, podszywanie się, rozpowszechnianie intymnych treści.

Priorytet

Zatrzymanie krzywdzenia i zabezpieczenie informacji.

Tryb postępowania

1. Zapewnia się wsparcie i zredukuj ekspozycję poszkodowanego.

2. Zabezpiecza się adresy, daty i dostępne dowody bez niepotrzebnego kopiowania intymnych materiałów.

3. Nie żądaj przesyłania intymnych zdjęć dziecka na prywatne telefony lub pocztę.

4. Przy groźbach, szantażu seksualnym lub zagrożeniu życia pilnie skontaktuj się z Policją / 112.

5. Zgłasza się treści administratorowi serwisu odpowiednim kanałem.

6. Wdroż ochronę ucznia i uzgodnij bezpieczny kontakt z opiekunami.

Czego nie robić

- Nie karz ucznia za samo zgłoszenie.
- Nie odsyłaj wszystkich stron do wspólnej rozmowy bez oceny ryzyka.

Po ustaniu bezpośredniego zagrożenia

Weryfikuj skuteczność usunięcia treści i planu wsparcia.

Koordynacja

Dyrektor / osoba kierująca interwencją; każdy pracownik najpierw chroni życie i wzywa pomoc, gdy jest to konieczne.

32.Procedura postępowania w przypadku znalezienia podejrzanego przedmiotu lub pakunku

Procedura szczegółowa – sposób działania uzależnia się od aktualnych warunków zagrożenia i poleceń służb

Przesłanki zastosowania procedury

Pozostawiony przedmiot wygląda niepokojąco lub towarzyszy mu groźba.

Priorytet

Ograniczenie kontaktu i odizolowanie miejsca.

Tryb postępowania

1. Nie należy dotykać, nie otwieraj i nie przenoś przedmiotu.

2. Wycofaj ludzi od przedmiotu i nie kieruj ich przez podejrzane miejsce.

3. Wzywa się 112 i przekaż dokładną lokalizację oraz zaobserwowane okoliczności.

4. Decyzje o strefach odcięcia i ewakuacji dostosuj do poleceń służb.

5. Nie dopuszcza się osób nieuprawnionych przed wejściem w rejon zdarzenia.

6. Przygotowuje się informacje o dostępie do budynku dla służb.

Czego nie robić

- Nie używaj przedmiotu jako pomocy pokazowej.
- Nie należy publikować jego lokalizacji w otwartej sieci.

Po ustaniu bezpośredniego zagrożenia

Dokumentuje się wyłącznie istotne fakty i aktualizuj zasady zgłaszania podejrzanych obiektów.

Koordynacja

Dyrektor / osoba kierująca interwencją; każdy pracownik najpierw chroni życie i wzywa pomoc, gdy jest to konieczne.

33. Procedura postępowania w przypadku otrzymania informacji o ładunku wybuchowym

Procedura szczegółowa – sposób działania uzależnia się od aktualnych warunków zagrożenia i poleceń służb

Przesłanki zastosowania procedury

Telefon, e-mail lub komunikat o rzekomo podłożonym ładunku.

Priorytet

Uniknięcie narażenia oraz szybkie przekazanie informacji Policji.

Tryb postępowania

1. Zapisuje się możliwie wiernie brzmienie groźby, godzinę i dostępne dane źródłowe.

2. Nie należy podejmować samodzielnych poszukiwań ładunku.

3. Niezwłocznie powiadom 112 i dyrektora.

4. Postępuj zgodnie z poleceniami służb w zakresie ewakuacji lub pozostania w bezpiecznej strefie.

5. Przekazuje się Policji zachowane dane i informacje o osobach mających kontakt z komunikatem.

6. Ustala się kontrolowany kanał informowania rodziców.

Czego nie robić

- Nie należy rozsyłać niezweryfikowanego alarmu.
- Nie udzielaj medialnych informacji o rozmieszczeniu zabezpieczeń.

Po ustaniu bezpośredniego zagrożenia

Przeanalizuj przebieg powiadamiania, ogranicz wpływ dezinformacji.

Koordynacja

Dyrektor / osoba kierująca interwencją; każdy pracownik najpierw chroni życie i wzywa pomoc, gdy jest to konieczne.

34. Procedura postępowania w przypadku pożaru i zadymienia

Procedura szczegółowa – sposób działania uzależnia się od aktualnych warunków zagrożenia i poleceń służb

Przesłanki zastosowania procedury

Widoczny ogień, dym, zapach spalenizny lub alarm pożarowy.

Priorytet

Bezpieczne opuszczenie strefy dymu oraz szybkie wezwanie PSP.

Tryb postępowania

1. Uruchamia się przewidziane alarmowanie i wezwij 112.
2. Zastosuj instrukcję bezpieczeństwa pożarowego oraz drogi ewakuacyjne wolne od dymu.
3. Nie używaj wind; nie kieruj ludzi w korytarze objęte zadymieniem.
4. Zamykaj drzwi za opuszczającymi pomieszczenia, o ile jest to bezpieczne.
5. Na zbiórce sprawdź obecność, zgłoś braki dowódcy akcji.
6. Nie wracaj po rzeczy osobiste ani nie wracaj do budynku bez zgody służb.

Czego nie robić

- Nie gaś pożaru kosztem własnego bezpieczeństwa.
- Nie blokuj dojazdu ratowniczego.

Po ustaniu bezpośredniego zagrożenia

Organizuje się odbiór uczniów i pracę po zdarzeniu, zabezpiecz dokumentację powypadkową.

Koordynacja

Dyrektor / osoba kierująca interwencją; każdy pracownik najpierw chroni życie i wzywa pomoc, gdy jest to konieczne.

35. Procedura postępowania w przypadku alarmu z powietrza i konieczności schronienia

Procedura szczegółowa – sposób działania uzależnia się od aktualnych warunków zagrożenia i poleceń służb

Przesłanki zastosowania procedury

Oficjalny alert dotyczący zagrożenia z powietrza albo polecenie schronienia.

Ogłoszenie alarmu odbywa się za pomocą syreny zewnętrznej (dźwięk modulowany przez **3 minuty**) oraz wewnętrznego systemu dzwonków.

Priorytet

Przemieszczenie uczniów do strefy bezpiecznej.

Tryb postępowania

1. Nauczyciel prowadzący lekcję natychmiast przerywa zajęcia i wydaje komendę do ewakuacji do strefy bezpiecznej.
2. Uczniowie zostawiają w klasie plecaki, kurtki i książki – zabieranie rzeczy osobistych drastycznie opóźnia czas dotarcia do schronu.
3. Nauczyciel obowiązkowo zabiera **dziennik lekcyjny** (lub telefon/tablet z dostępem do e-dziennika), listę uczniów oraz klasową apteczkę.
4. **Przemieszczanie do strefy bezpiecznej (Schronienia)-**
    a. Klasy poruszają się wyznaczonymi drogami ewakuacyjnymi, gęsiego lub w parach, trzymając się wewnętrznych ścian korytarzy (z dala od okien).
    b. Celem są pomieszczenia wewnętrzne bez okien (np. korytarze w głębi budynku otoczone grubymi ścianami nośnymi).
    c. Po dotarciu do schronienia nauczyciel natychmiast weryfikuje obecność dzieci z listy i zgłasza status dyrektorowi placówki.

Koordynacja: Dyrektor szkoły nadzoruje przebieg ewakuacji wszystkich klas i zabezpiecza łączność ze służbami ratunkowymi (straż pożarna, policja, obrona cywilna).

Wyznaczony pracownik niezwłocznie **odcina dopływ prądu** (jeśli wymagają tego procedury bezpieczeństwa pożarowego), oraz zamykają i ryglują wszystkie drzwi zewnętrzne do budynku.

Wyznaczona osoba uruchamia radio na baterie w celu odbierania komunikatów obrony cywilnej i Rządowego Centrum Bezpieczeństwa (RCB).

Zakaz wydawania dzieci: W trakcie trwania alarmu szkoła zostaje całkowicie zamknięta. Rodzice **nie mogą** wejść do szkoły ani odebrać dzieci. Wyjście na otwartą przestrzeń podczas ataku z powietrza grozi śmiercią.

Opieka ciągła: Placówka zapewnia dzieciom opiekę i schronienie tak długo, jak trwa zagrożenie. Wyjście ze schronienia następuje dopiero po usłyszeniu sygnału odwołania alarmu (dźwięk ciągły, jednostajny przez **3 minuty**).

Miejsca ukrycia w szkole muszą być wcześniej wyposażone przez dyrekcję w:

- Zapas wody pitnej oraz trwałe pakiety ratunkowe (np. koce termiczne).
- Apteczki medyczne wyposażone w środki opatrunkowe.
- Niezależne źródła światła (latarki LED, oświetlenie awaryjne).

- Sprawne odbiorniki radiowe na baterie do monitorowania komunikatów Rządowego Centrum Bezpieczeństwa (RCB).

36. Procedura postępowania w przypadku ewakuacji nagłej – budynek lub teren

Procedura szczegółowa – sposób działania uzależnia się od aktualnych warunków zagrożenia i poleceń służb

Przesłanki zastosowania procedury

Polecenie ewakuacji od służb lub realne zagrożenie na terenie budynku.

Priorytet

Uporządkowane przemieszczenie do bezpiecznej strefy.

Tryb postępowania

1. Ustala się, czy drogi wyjścia nie prowadzą przez zagrożenie.
2. Wydaj zwięzłe polecenie, bez szukania rzeczy osobistych.
3. Pomóż uczniom wymagającym wsparcia i zastosuj indywidualne ustalenia ewakuacyjne.
4. Przemieść grupę do bezpiecznego punktu, nie blokując dojazdu służb.
5. Sprawdza się obecność i przekaż braki do koordynatora.
6. Nie zezwalaj na samowolny odbiór uczniów bez wdrożonego trybu przekazania.

Czego nie robić

- Nie ewakuuj przez aktywną strefę sprawcy.
- Nie zawracaj po dokumenty.

Po ustaniu bezpośredniego zagrożenia

Weryfikuje się listy obecności i dokumentuje się miejsce przekazania uczniów.

Koordynacja

Dyrektor / osoba kierująca interwencją; każdy pracownik najpierw chroni życie i wzywa pomoc, gdy jest to konieczne.

37. Procedura postępowania w przypadku potrzeby schronienia w sali – zagrożenie na korytarzu

Procedura szczegółowa – sposób działania uzależnia się od aktualnych warunków zagrożenia i poleceń służb

Przesłanki zastosowania procedury

Bezpieczna ewakuacja nie jest możliwa z uwagi na aktywne zagrożenie.

Priorytet

Ograniczenie widoczności i dostępu do grupy do czasu przybycia służb.

Tryb postępowania

1. Wprowadź osoby z najbliższego otoczenia, jeśli jest to bezpieczne.

2. Zamknij i zabezpiecz dostępne wejście bez narażania kogokolwiek na konfrontację.

3. Przemieść uczniów z dala od drzwi i okien, ogranicz hałas i widoczność.

4. Wycisz urządzenia i, gdy to bezpieczne, przekaż 112 dokładną lokalizację i liczbę osób.

5. Nie otwieraj na niezweryfikowane głosy i komunikaty; wykonuj instrukcje służb.

6. Przy ewakuacji przez służby stosuj się do ich poleceń.

Czego nie robić

- Nie należy nagrywać i nie udostępnia się lokalizacji grupy w sieci.
- Nie należy podejmować prób obserwacji korytarza kosztem osłony.

Po ustaniu bezpośredniego zagrożenia

Po zdarzeniu sprawdź stan wszystkich osób i zorganizuj interwencję psychologiczną.

Koordynacja

Dyrektor / osoba kierująca interwencją; każdy pracownik najpierw chroni życie i wzywa pomoc, gdy jest to konieczne.

38. Procedura postępowania w przypadku zaginięcia ucznia podczas zajęć lub wycieczki

Procedura szczegółowa – sposób działania uzależnia się od aktualnych warunków zagrożenia i poleceń służb

Przesłanki zastosowania procedury

Nie można ustalić miejsca pobytu ucznia, a jego nieobecność budzi obawę o bezpieczeństwo.

Priorytet

Szybka weryfikacja ostatniego miejsca pobytu i wdrożenie poszukiwań przez służby.

Tryb postępowania

1. Ustala się ostatnią potwierdzoną lokalizację i godzinę, nie zwlekając z działaniem.

2. Zapewnia się opiekę pozostałej grupie; zbierz dane o ubiorze i możliwym kierunku odejścia.

3. Przy podejrzeniu zagrożenia życia lub zdrowia natychmiast zgłoś Policji przez 112; nie czekaj „24 godzin".

4. Zawiadamia się dyrektora i opiekunów, uzgadniając przepływ informacji.

5. Nie wysyłaj niepełnoletnich uczniów na samodzielne poszukiwania.

6. Przekazuje się służbom nowe ustalenia, odnotowując godziny i źródła.

Czego nie robić

- Nie należy publikować danych ucznia bez uzasadnienia i uzgodnienia ze służbami.
- Nie organizuj chaotycznych poszukiwań kosztem bezpieczeństwa grupy.

Po ustaniu bezpośredniego zagrożenia

Dokumentuje się zdarzenie i zaktualizuj procedury wycieczek oraz nadzoru.

Koordynacja

Dyrektor / osoba kierująca interwencją; każdy pracownik najpierw chroni życie i wzywa pomoc, gdy jest to konieczne.

39. Procedura postępowania w przypadku zagrożenia substancją chemiczną lub nieznaną

Procedura szczegółowa – sposób działania uzależnia się od aktualnych warunków zagrożenia i poleceń służb

Przesłanki zastosowania procedury

Rozlany odczynnik, opary, drażniący zapach, kontakt z nieznaną substancją.

Priorytet

Ograniczenie ekspozycji i wezwanie specjalistów.

Tryb postępowania

1. Izoluje się rejon zagrożenia bez dotykania substancji.

2. Nie włączaj wentylacji ani urządzeń, jeżeli może to zwiększyć zagrożenie – zastosuj polecenia służb.

3. Przemieszcza się osoby do bezpiecznej strefy zgodnie z charakterem zagrożenia; należy unikać przejścia przez skażenie.

4. Zadzwoń 112, przekaż znaną nazwę substancji i objawy.

5. Nie pozwól na samodzielne czyszczenie przez uczniów.

6. Przekazuje się ratownikom karty charakterystyki, jeżeli są dostępne i można je bezpiecznie dostarczyć.

Czego nie robić

- Nie mieszaj środków chemicznych.
- Nie należy bagatelizować nagłych dolegliwości oddechowych.

Po ustaniu bezpośredniego zagrożenia

Zabezpiecza się informacje o źródle ekspozycji i przeanalizuj przechowywanie chemikaliów.

Koordynacja

Dyrektor / osoba kierująca interwencją; każdy pracownik najpierw chroni życie i wzywa pomoc, gdy jest to konieczne.

40. Procedura postępowania w przypadku burzy, wichury i gwałtownych zjawisk pogodowych

Procedura szczegółowa – sposób działania uzależnia się od aktualnych warunków zagrożenia i poleceń służb

Przesłanki zastosowania procedury

Ostrzeżenie pogodowe, gwałtowne uderzenia wiatru, wyładowania, uszkodzenia.

Priorytet

Ograniczenie ryzyka odłamków, upadków oraz porażenia.

Tryb postępowania

1. Przerywa się aktywności terenowe i przenieś grupy do bezpiecznego budynku.

2. Trzymaj uczniów z dala od szyb, drzew, linii energetycznych i uszkodzonych instalacji.

3. Nie należy podejmować przejścia do innego obiektu podczas najsilniejszego zjawiska bez oceny ryzyka.

4. Zgłasza się uszkodzenia i odizoluj miejsca niebezpieczne.

5. Gdy jest zagrożenie życia albo obrażenia, dzwoń 112.

6. Po zjawisku sprawdź liczebność i stan grup oraz bezpieczeństwo dróg wyjścia.

Czego nie robić

- Nie należy dotykać zerwanych przewodów.
- Nie posyłaj uczniów po rzeczy na teren zagrożony.

Po ustaniu bezpośredniego zagrożenia

W razie potrzeby uzgodnij z organem prowadzącym zmianę organizacji nauki.

Koordynacja

Dyrektor / osoba kierująca interwencją; każdy pracownik najpierw chroni życie i wzywa pomoc, gdy jest to konieczne.

41.Procedura postępowania w przypadku niebezpiecznego zachowania rodzica przy odbiorze dziecka

Procedura szczegółowa – sposób działania uzależnia się od aktualnych warunków zagrożenia i poleceń służb

Przesłanki zastosowania procedury

Opiekun jest agresywny, grozi pracownikom, może być pod wpływem substancji lub stwarza bezpośrednie zagrożenie.

Priorytet

Ochrona dziecka i personelu przy konflikcie lub groźbach.

Tryb postępowania

1. Oddziel dziecko i innych uczniów od konfliktu.

2. Nie należy podejmować fizycznej konfrontacji z dorosłym.

3. Przy groźbach lub bezpośrednim ryzyku zawiadom 112.

4. Weryfikuje się uprawnienia do odbioru i dostępne rozstrzygnięcia prawne; nie opiera się decyzji na samych deklaracjach.

5. Powiadamia się dyrektora i postępuj zgodnie z zasadami przekazywania ucznia.

6. Dokumentuje się zachowania oraz świadków bez pochopnej diagnozy stanu opiekuna.

Czego nie robić

- Nie udostępniaj danych rodzinnych osobom postronnym.
- Nie przesłuchuj dziecka w obecności agresywnej osoby.

Po ustaniu bezpośredniego zagrożenia

Rozważa się dalsze działania ochronne oraz współpracę z właściwymi służbami.

Koordynacja

Dyrektor / osoba kierująca interwencją; każdy pracownik najpierw chroni życie i wzywa pomoc, gdy jest to konieczne.

42. Dokumenty do uzupełnienia:

a. Karta interwencji kryzysowej – wzór

Numer sprawy / data / godzina: .....

Miejsce zdarzenia: .....

Osoba sporządzająca: .....

Zgłaszający / źródło informacji: .....

Opis faktów (bez ocen i diagnoz)

.....
.....
.....
.....

Bezpośrednie działania ochronne

.....
.....

Powiadomienia

112 / Policja / PSP / ZRM: godzina, przyjmujący: .....

Dyrektor: godzina: .....

Opiekun prawny / instytucja: data, forma: .....

Dalsze ustalenia

Odpowiedzialny za monitoring: .....

Termin przeglądu sprawy: .....

Podpis osoby sporządzającej: .....

Informacje wrażliwe utrwalać wyłącznie w koniecznym zakresie i przechowywać zgodnie z regulacjami szkoły.

b. Notatka z rozmowy, wsparcie i ochrona danych

Data / godzina / miejsce rozmowy: .....

Osoby uczestniczące: .....

Cel rozmowy: .....

Relacja ucznia / świadka

Wypowiedzi istotne dla bezpieczeństwa zapisz dosłownie, jeśli to możliwe. Oddziel cytaty od własnych obserwacji.

.....
.....
.....

Ocena aktualnych potrzeb

- Czy uczeń jest obecnie bezpieczny? .....
- Czy wymaga pomocy medycznej albo pilnej interwencji? .....
- Kto zapewnia bieżącą opiekę? .....
- Jakie dostosowania komunikacyjne lub sensoryczne są potrzebne? .....

Plan wsparcia

Działanie i termin: .....

Osoba odpowiedzialna: .....

Termin sprawdzenia skuteczności: .....

Bezpieczny obieg informacji

Dostęp do dokumentacji mają wyłącznie osoby uprawnione. Dane o zdrowiu, sytuacji rodzinnej i wizerunku wymagają szczególnej ochrony. Nie przesyłaj pełnej notatki do ogólnych grup komunikatorów.

c. Komunikaty gotowe do dopasowania

Komunikat wewnętrzny – zagrożenie w budynku

„Uwaga, prosimy natychmiast zastosować procedurę bezpieczeństwa zgodną z komunikatem dyrekcji. Osoby przebywające w [strefa] powinny [bezpieczne działanie]. Nie przemieszczajcie się w kierunku [zagrożony obszar]. Kolejne informacje przekażemy oficjalnym kanałem."

Wiadomość do rodziców – podczas zdarzenia

„Szanowni Państwo, w szkole wystąpiła sytuacja wymagająca działań zabezpieczających. Uczniowie pozostają pod opieką pracowników szkoły, a szkoła współpracuje z właściwymi służbami. Prosimy nie przyjeżdżać samodzielnie pod budynek ani nie blokować dojazdu ratowniczego. Zweryfikowane informacje i zasady odbioru dzieci przekażemy przez [kanał]."

Wiadomość po zdarzeniu

„Informujemy, że działania związane ze zdarzeniem z dnia [data] zostały zakończone zgodnie z komunikatem właściwych służb. Priorytetem pozostaje bezpieczeństwo uczniów oraz pomoc osobom, które jej potrzebują. Osobą kontaktową jest [funkcja, telefon]. Ze względu na dobro dzieci nie publikujemy danych ani szczegółów indywidualnych."

Wskazówki

- Każdorazowo sprawdź fakty, zanim wyślesz komunikat.
- Nie podawaj nazwisk, diagnoz i niepotwierdzonych przyczyn.
- W przypadku aktywnego ataku nie ujawniaj aktualnych lokalizacji grup.
- Nie deklaruj „wszyscy są bezpieczni", zanim tego nie potwierdzisz.

d. Lista kontrolna wdrożenia i prób

Przed rozpoczęciem roku / po zmianie organizacji

☐ Zaktualizowano dane kontaktowe i zastępstwa.

☐ Ustalono dwa kanały alarmowania oraz wariant bez prądu i Internetu.

☐ Sprawdzono dostępność dróg ewakuacji i dostępnych miejsc schronienia.

☐ Opracowano wsparcie uczniów ze szczególnymi potrzebami.

☐ Sprawdzono zgodność ze standardami ochrony małoletnich i instrukcją PPOŻ.

☐ Uzgodniono rolę Policji i PSP w przeglądzie planu bezpieczeństwa.

☐ Przeszkolono pracowników bez scen drastycznych i pozorowanych ataków.

☐ Rodzice otrzymali informację o zasadach kontaktu w kryzysie.

☐ Dostęp do procedury mają wszyscy pracownicy, bez ujawniania wrażliwych planów budynku.

☐ Ustalono datę przeglądu rocznego i tryb aktualizacji po incydencie.

Rejestr ćwiczenia lub przeglądu

Data / zakres: .....

Uczestnicy / obserwatorzy: .....

Wykryte problemy: .....

Działania naprawcze / odpowiedzialny / termin: .....

Potwierdzenie wykonania: .....

e. Przyjęcie dokumentu i bibliografia urzędowa

Projekt zapisu zarządzenia

„Z dniem 12.10.2026 r. wprowadzam do stosowania w Publicznej Szkole Podstawowej im. Marii Skłodowskiej- Curie w Wysokim Kole procedury reagowania w sytuacjach kryzysowych, stanowiące załącznik do zarządzenia nr 22/2026/2027. Zobowiązuję pracowników do zapoznania się z ich treścią oraz do udziału w przewidzianych szkoleniach. Osobą koordynującą wdrożenie wyznaczam Dyrektora szkoły. Procedury podlegają przeglądowi co najmniej raz w roku oraz po istotnym zdarzeniu lub zmianie przepisów."

Data i podpis dyrektora: 12.10.2026 r. Patrycja Dziuba

Wybrane źródła urzędowe – stan sprawdzony 10.10.2026

• ELI – Prawo oświatowe: https://eli.gov.pl (wyszukaj ustawę z 14.12.2016 r.)

• ELI – rozporządzenie BHP szkół: https://eli.gov.pl/eli/DU/2003/69/ogl

• ELI – zmiana rozporządzenia BHP (2024): https://eli.gov.pl/eli/DU/2024/933/ogl

• MS – standardy ochrony małoletnich: https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/ustawa-kamilka--standardy-ochrony-maloletnich

• PSP – instrukcja reagowania na zagrożenie atakiem z powietrza (25.09.2026): https://www.gov.pl/web/kgpsp/instrukcja-reagowania-na-zagrozenie-atakiem-z-powietrza

• Wojewoda / OLiOC – procedura dla szkół, komunikat z 02.10.2026: https://www.gov.pl/web/olioc/procedura-reagowania-dla-szkol2

• Gov.pl – ewakuacja: https://www.gov.pl/web/poradnikbezpieczenstwa/ewakuacja